

رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

Hausa

هو سا

رِسَالَةٌ فِي الدِّمَاءِ الطَّبِيعِيِّ لِلنِّسَاءِ

SAKO A KAN JINAYEN DABI'A GA MATA

Da alkaamin babban malami mai yawan sani
Muhammad bin Salih Al-Usaimeen
Allah Yayi masa gafara shi da mahaifansa da musulmai

(ح) جمعية خدمة المحتوى الإسلامي بالغات ، ١٤٤٦ هـ

العثيمين ، محمد

رسالة في الدماء الطبيعية للنساء - هوسا. / محمد العثيمين -
ط ١. - الرياض ، ١٤٤٦هـ

٧٦ ص ؛ ..سم

رقم الإيداع: ١٤٤٦/١١٩١٠
ردمك: ٩٧٨-٦٠٣-٨٥١٧-٣٥-٢

رِسَالَةٌ
فِي الدَّمَاءِ الطَّبِيعِيَّةِ لِلنِّسَاءِ

**SAKO A KAN JINAYEN 'DABI'A GA
MATA**

بِقَلَمِ فَضِيلَةِ الشَّيْخِ الْعَلَّامَةِ
مُحَمَّدِ بْنِ صَالِحِ الْعُتَيْمِينَ
غَفَرَ اللَّهُ لَهُ وَلِوَالِدَيْهِ وَلِلْمُسْلِمِينَ

Da alkaamin babban malami mai yawan sani
Muhammad bin Salih Al-Usaimeen
Allah Yayi masa gafara shi da mahaifansa da
musulmai

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

SAKO A KAN JINAYEN 'DABI'A GA MATA

Da alƙalamın babban malami mai yawan sani
Muhammad bin Salih Al-Usaimeen
Allah Yayi masa gafara shi da mahaifansa da
musulmai.

Da sunan Allah Mai yawan rahama Mai yawan jin kai

Dukkan godiya ta tabbata ga Allah, muna gode maSa, kuma muna neman taimakon Sa, muna neman gafarar Sa, kuma muna tuba izuwa gare Shi. Muna neman tsarin Allah daga sharrukan rayukanmu, da kuma munanan ayyukanmu. Duk wanda Allah Ya shiryar babu mai batar da shi, kuma wanda ya batar babu mai shiryar da shi. Kuma ina Shaida cewa babu wani abin bautawa da gaskiya sai Allah, Shi kaɗai yake, ba Shi da abokin tarayya. Kuma ina shaidawa cewa, Annabi Muhammad bawanSa ne kuma ManzonSa ne. Tsiran Allah da amincinSa su tabbata agare shi, da alayensa, da sahabbansa, da wanda ya biyo su da kyautatawa, zuwa ranar sakamako.

Bayan haka: Lallai cewa jinayen da suke samun mace, sune haila da jinin cuta da jinin biki, suna daga muhimman al'amuran da bukata take neman bayanin

su, da kuma sanin hukunce-hukuncensu, da banbance kuskure daga daidai daga zantukan malamai a kansu. Kuma dogaro ya kasance dangane da abin da za'a rinjayar ko a raunana daga hakan, a kan mahangar abin da ya zo a cikin Al-kur'ani da Sunna.

1- Domin cewa sune tushe na asali waɗanda ake gina hukunce-hukuncen Allah - Maɗaukakin sarki - a kansu, waɗanda bayinSa za su yi bauta da su kuma Ya ɗora musu su.

2- Kuma domin cewa akwai nutsuwar zuciya, da yalwar kirji, da daɗin rai, da kubutar wuyaye,a kan dogara ga Al-kur'ani da Sunna.

3- Kuma domin cewa duk abin da ba su ba, to, kaɗai ana kafa masa hujja ne, amma ba'a kafa hujja da shi.

Domin babu wata hujja sai a zancen Allah - Maɗaukakin sarki - da kuma zancen ManzonSa - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi -, haka nan da zancen ma'abota ilimi daga sahabbai a kan magana mafi rinjaye, da sharaɗin, kada a samu abin da yake saba masa a cikin Al-kur'ani da Sunna. Kuma kada wani faɗin sahaɓin daban, ya yi karo da shi. Idan ya kasance a cikin Al-kur'ani da Sunna akwai abin da yake saba masa, to ya wajaba a yi ruƙo da abin da yake a cikin Al-kur'ani da Sunna. Idan maganar wani sahaɓin daban ta yi karo da shi sai a nemi rinjaye tsakanin maganganun biyu, a yi kuma ruƙo da mafi rinjaye daga gare su; saboda faɗinSa - Maɗaukakin sarki -:

﴿...فَإِنْ تَنَزَّعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾

{Idan ku ka sami sabani cikin wani abu to ku mayar da shi zuwa ga Allah da ManzonSa in kun kasance masu Imani da Allah da ranar Lahira, yin haka shi ne mafi alheri kuma shi ne mafi kyawun fassara}. [an-Nisa': 59].

Wannan takaitaccen sako ne a kan abin da bukata take neman sa na daga bayanin waɗannan jinayen, da kuma hukunce-hukuncensu, ya tattaro fasalillikan nan masu zuwa:

Fasali na farko: A cikin ma'anar haila da hikimar ta.

Fasali na biyu: A kan zamanin haila da tsawon lokacin ta.

Fasali na uku: A kan abubuwan da suke bujirowa haila.

Fasali na huɗu: A kan hukunce-hukuncen haila.

Fasali na biyar A kan jinin cuta da hukunce-hukuncensa.

Fasali na shida: A kan jinin biki da hukunc-hukuncensa.

Fasali na bakwai: A kan yin amfani da abin da yake hana haila ko yake jawo shi, da abin da yake hana ɗaukar ciki, ko yake zubar da shi.

FASALI NA FARKO: A CIKIN MA'ANAR HAILA DA HIKIMAR SA

Haila a harshen Larabci: Shi ne zubar abu da kuma gudanar sa.

A shari'a kuma: Shi wani jini ne, da yake faruwa ga mace ta hanyar ɗabi'a, ba tare da wani dalili ba, a cikin wasu lokuta ababen sani. Shi jini ne na ɗabi'a ba na wata rashin lafiya ko rauni ko bari ko haihuwa ba ne. Duk da cewa shi jini ne na ɗabi'a to shi yana sabawa gwargwadan halin mace da yanayin ta da kuma yanayin garin su; saboda haka mata suke sabawa a cikinsa sabawa mai bambanta a zahiri.

Kuma hikima a cikinsa: Cewa shi yayin da ɗan tayi ya kasance a cikin mahaifiyarsa, ba ya yiwuwa ya ci abincin da abin da wanda ke wajen cikin yake cin sa kuma ba zai yiwu ba ga mafi jin kan halitta a gare shi da ya sadar masa da wani abu na abinci, a yayin nan Allah - Maɗaukakin sarki - Ya sanya fesowar jini a mace wanda ɗan tayi yake cin abinci da su a cikin mahaifiyarsa ba tare da buƙatuwa zuwa ci ko haɗiya ba. Suna zarcewa zuwa jikinsa daga hanyar cibiya ta inda jini yake ratsa jijiyoyinsa sai yaci abinci da shi, girman Allah ya ɗaukaka, alherinSa ya yawaita mafi kyautatawar masu halitta.

Wannan ita ce hikima a wannan hailer; saboda haka idan mace ta ɗauki ciki sai haila ta yanke mata, ba za ta yi haila ba sai lokaci kaɗan, haka nan mai

shayarwa 'yan kadan ne daga cikinsu suke haila musamman ma a farkon zamanin shayarwa.

FASALI NA BIYU: A KAN ZAMANIN HAILA DA TSAWON LOKACIN SA

Magana a cikin wannan fasalin yana kan matsayai biyu:

Matsayi na farko: Game da shekarun da haila yake zuwa a cikinsu.

Matsayi na biyu: Game da tsawon lokacin haila.

Amma matsayi na farko: To shekarar da yawancin haila take kasancewa a cikinsa, shi ne tsakaknin shekara goma sha biyu, zuwa shekara hamsin. Watakila mace ta yi haila kafin hakan ko bayan hakan, gwargwadan halinta da yanayinta da kuma yanayin dabi'ar garinta.

Hakika malamai - Allah Ya yi musu rahama - sun yi sabani: Shin shekarar da zai yiwu a samu haila a cikinta tana da iyaka abar ayyanawa, ta yanda mace ba za ta yi haila kafin ta ba ko bayanta, kuma lallai cewa abin da yake zuwa kafinta ko a a bayanta bataccen jini ne ba haila ba?

Malamai sunyi sabani a kan haka, Imam Darimi ya ce - bayan ya ambaci sabaninnikan -: Dukkanin wannan a wurina kuskurene! domin cewa makoma a dukkanin wannan zuwa samuwa ne, to kowane gwargwado aka samu a kowane hali da shekara ya

wajaba a sanya shi a matsayin haila, Allah ne masani¹.

Wannan abin da Darimi ya faɗa shi ne daidai, kuma shi ne zaɓin babban malamin Musulunci Ibn Taimiyya². A duk lokacin da mace ta ga haila to, ita mai haila ce, ko da ta kasance kasa da shekara tara, ko sama da shekara hamsin. Hakan kuwa saboda cewa hukunce-hukuncen haila, Allah da ManzonSa sun rataya su a kan samuwarsa, kuma Allah da ManzonSa ba su iyakance wata shekara abar ayyanawa ga hakan ba, don haka ya wajaba a koma a sha'aninsa zuwa samuwar da aka rataya hukunce-hukunce a kanta, kuma iyakance shi da shekara abar ayyanawa yana bukatuwa zuwa ga dalili daga Al-kur'ani ko Sunna, kuma babu wani dalili a hakan.

Amma matsayi na biyu shi ne tsawon lokacin haila, wato: Gwargwadan zamaninsa.

Hakika malamai sun yi sabani a kansa, sabani mai yawa kimanin maganganu shida ko bakwai. Ibn Munzir - Alllah Ya yi masa rahama ya ce: Wasu jama'a sun ce: Babu iyaka ga mafi karancin haila ko mafi

¹ Hukunce-hukuncen Mai Rudanin Haila, na Darimi (sh: 17).

² Bukhari ne ya fitar da shi: Littafin Haila, babin mai haila tana aikata dukkan ayyukan Hajji sai dai dawafi a dakin, lamba ta (305), da Muslim: Littafin Hajji, babin bayanin fuskokin harama, lamba ta (1211).

yawansa¹.

Na ce: Wannan fadar kamar fadar (Imam) Darimi ce da ta gabata, kuma shi ne zabin babban malamin Musulunci Ibn Taimiyya, kuma shi ne daidai; domin cewa shi ne Al-kur'ani da Sunna da izina suke nuni a kansa.

Dalili na farko: FadinSa - Maɗaukakin sarki -:

﴿وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذًى فَأَعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ وَلَا تَقْرُبُوهُنَّ حَتَّى يَظْهَرْنَ...﴾

{Suna tambayarka game da hails to kace shi cuta ne don haka ku nisanci mata a cikin wurin hails kuma kada ku kusance su har sai sun yi tsarki...} [al-Bakara: 222]. Sai Allah Ya sanya kololuwar hanin shi ne tsarki, bai sanya kololuwar shi ne shudewar kwana ɗaya, ko kwana uku, ko kwana goma sha biyar ba, sai wannan ya yi nuni a kan cewa illar hukuncin ita ce samuwar hails ko rashinta. A duk lokacin da aka samu hails to hukuncin ya tabbata, kuma yayin da ta samu tsarki daga gare shi to hukunce-hukuncensa sun gushe.

Dalili na biyu: Abin da ya tabbata a cikin Sahihu Muslim cewa Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya cewa Nana A'isha alhali ta yi hails kuma tana cikin Ihram da Umra. «[Ki aikata abin](#)

¹ Bukhari ne ya fitar da shi: Littaɗin Umra, babin ladan Umra gwargwadon wahala, lamba ta (1662), da Muslim: Littaɗin Hajji, babin bayanin nau'o'in Ihrami, lamba ta (1211).

da mahajjaci yake aikatawa, sai dai kada ki yi dawafi a Daki har sai kin yi tsarki». Ta ce: To a lokacin da ranar Yanka ta zo, sai ta yi tsarki, sannan ta yi dawafin Ifadha. Hadisi¹.

A cikin Bukhari da Muslim cewa Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya ce mata: «**Ki jira, idan kin yi tsarki, sai ki fita zuwa Tan'im**»². Sai Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya sanya kololuwar hanin shi ne tsarki, bai sanya kololuwar wani zamani abin ayyanawa ba, sai wannan ya yi nuni a kan cewa hukuncin yana rataye ne da samuwar haila ko rashinsa.

Dalili na uku: Cewa waɗannan kiyasce-kiyasce da rarrabewar waɗanda wanda ya ambace su ya ambace su daga masana Fikihu a cikin wannan mas'alar ba samammu bane a cikin littafin Allah - Maɗaukakin sarki - ko Sunnar Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - tare da cewa bukata kai larura ma mai kira ce zuwa bayanin su. Da ace sun kasance fahimtar su da yin ibada dasu yana daga abin da ya wajaba a kan bayi, to, Allah da Manzon Sa - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - da sun bayyana su bayani baro-baro ga kowane ɗaya; saboda muhimmancin hukunce-hukuncen da suka tabbatu a

¹ Risalar Sunayen da Mai Shari'a ya rataye Hukunce Hukunce da su (shafi na: 35)

² Littafin da ya gabata (shafi na: 36).

kan hakan, na daga sallah da azumi da aure da saki da gado da wasunsu, na daga hukunce-hukunce. Kamar yanda Allah da Manzon Sa suka bayyana adadin salloli da lokutansu da ruku'insu da sujjadarsu, Da zakka: Dukiyoyin ta da nisabobin ta da gwargwadan ta da inda ake bada ita, da kuma azumi: Tsawonsa da zamaninsa, da kuma Hajji da abin da ke koma bayan hakan. Kai har ladubban ci da sha da bacci da jima'i da zama da shiga gida, da fitowa daga gareshi, da ladubban biyan bukata, kai har adadin gogewar tsarkin hoge, zuwa wanin hakan daga zurfafan al'amura da madaukakan su, daga abin da Allah Ya cika Addini da shi, kuma Ya cika ni'ima ga muminaidashi, Kamar yanda Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿...وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ...﴾

{...Mun saukar ma da littafi don bayani ga kowane abu} [Al-Nahl: 89...] [al-Nahl: 89]. Kuma (Allah) - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿...مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَىٰ وَلَٰكِن تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ كُلِّ

شَيْءٍ...﴾

{Bai kasance wani kirkiran lābāri ba kuma amma shi gaskatāwa ne ga, abin da yake a gaba gare shi, da rarrabēwar dukan abūbuwa...} [Yusuf: 111].

Yayin da ba'a samu wadannan kiyasce-kiyascen ba, da kuma rarrabe-rarraben ba, a cikin littafin Allah - Madaukakin sarki -, ko a Sunnar Manzon Allah - tsira

da amincin Allah su tabbata a gare shi - ba, sai ya bayyana cewa, babu dogaro a gare su, kadai madogara tana kan abin da ake ambato haila ne wanda aka rataya samuwar hukunce-hukuncen shari'a a kansu da kuma rashinsu, Wannan dalilin - in nufin: Cewa rashin ambaton hukuncin a cikin Al-kur'ani da Sunna dalili ne a kan rashin izinantar sa - zai amfanar da kai a cikin wannan mas'alar da watanta, daga mas'alolin ilimi; domin cewa hukunce-hukuncen shari'a, basa tabbata sai da dalili daga shari'a daga littafin Allah, ko Sunnar Manzoni - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi -, ko wani Ijma'i abin sani, ko wani Kiyasi ingantacce. Babban malamin Musulunci Ibn Taimiyya ya fada a cikin wata ka'ida ta shi: "Yana daga haka sunan haila, Allah Ya rataya hukunce-hukunce da yawa a gare shi a cikin Littafi da Sunna, bai kuma kaddara mafi karancinsa, ko mafi yawa sa ba, ko tsarki tsakanin haila biyu ba, tare da cewa sanin muhimmancin su yana game kowa da kowa, da kuma bukatuwar su zuwa gare shi. Harshen Larabci ba ya banbancewa tsakanin gwargwado da gwargwado, duk wanda ya iyakance wani iyaka a cikin hakan to hakika ya sabawa Littafi da Sunna"¹. Zancensa ya kare.

Dalili na huɗu: Yin izina, wato: Ingantaccen Kiyasi madawwami doɗar, hakan kuwa cewa Allah -

¹ Littafin da ya gabata (s: 38).

Maɗaukakin sarki - Ya illanta haila da kasancewar sa cuta ne. A duk lokacin da aka samu haila to cuta ta samu, babu bambanci tsakanin rana ta biyu da rana ta farko, ko tsakanin rana ta huɗu da ta uku. Babu bambanci tsakanin rana ta goma sha shida, da ta goma sha biyar, kuma babu bambanci tsakanin rana ta goma sha takwas da ta goma sha bakwai. Haila ita ce haila, cuta kuma ita ce cuta, illa samammiyar e a ranakun biyu daidai wa daida, to yaya banbantawa zata inganta a hukuncin tsakanin ranaku biyun, tare da daidaituwar su a cikin illa? Shin yanzu wannan ba sabanin ingantaccen Kiyasi ba ne? Shin yanzu Kiyasi ingantacce ba shi ne daidaituwar ranaku biyun ba a wajen hukunci, sabo da daidaituwar su a cikin illa?

Dalili na biyar: Sabanin maganganun masu iyakancewa da karo da junansu, lalle hakan yana nuni a kan cewa babu wani dalili a cikin mas'alar da ya wajaba a koma zuwa gare shi, kawai su hukuncen hukuncene na Ijtihadi ababen bujurowa ga kuskure da daidai ne, ɗayan su bai zama mafi cancanta da bi ba daga ɗayan, makoma yayin jayayya (tana) ga Littafi ne da Sunna.

dan har karfin maganar cewa babu iyaka ga mafi karancin haila ko mafi yawansa ya bayyana Kuma cewa shi ne zance marinjayi, to, ka sani dukkanin abin da mace ta gani na jinin ɗabi'a da ba shi da wani dalili na ciwo da makamancinsa, to shi jinin haila ne ba tare

da kaddara wani lokaci ba, ko shekara, sai in ya kasance mai zarcewa ne ga mace ba ya yankewa kwata-kwata, ko yana yankewa lokaci sassauka kamar rana ɗaya ko ranaku biyu a wata, sai ya zama jinin cuta. Da sannu in Allah - Maɗaukakin sarki - Ya so bayanin jinin cuta da hukunce-hukuncensa za su zo.

Babban malamin Musulunci IbnTaimiyya ya ce: Asali a dukkanin abin da yake fitowa daga mahaifa cewa shi haila ne, har sai dalili ya tabbata akan cewa shi jinin cuta ne¹.

Kuma ya ce: Duk abin da ya afku na jini, to shi haila ne, idan ba'a gane cewa shi jinin jijiya ba ne ko ciwo². Ya kare.

Wannan zancen kamar yanda yake shi ne mafi rinjaye, ta bangaren dalili, kuma shi ne mafi kusanci a fahimta da riska, kuma mafi sauƙi a aiki da aiwatarwa daga abin da masu iyakancewa suka ambace shi, abin da ya kasance kamar haka, to shi ne mafi cancanta da karbuwa; don dacewar sa ga ruhin Addinin Musulunci, da kuma ka'idar sa, ita ce sauƙi da rangwami. Allah -

¹ Bukhari ne ya fitar da shi: Littafin imani, babin Addini sauƙi ne, lamba ta (39), daga hadisin Abu Huraira - Allah Ya yarda da shi -.

² Bukhari ne ya fitar da shi a littafin darajoji, babin siffar Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi -, lamba ta (3560), da Muslim a littafin falaloli, babin nisantarsa - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - daga zunubai, lamba ta (77/2327).

Maɗaukakin sarki -Ya ce:

﴿...وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ...﴾

{...Bai sanya wani tsanani a kanku a cikin Addini ba...} [al- Hajj: 78]. Kuma (Annabi) tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi ya ce: "Lallai Addini mai sauki ne, babu wanda zai tsananta cikinsa face sai ya rinjaye shi, saboda haka ku daidaita ku kusanto kuma ku yi bushara". Bukhari ne ya rawaito shi¹.

Ya kasance daga ɗabi'un sa - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi -: «Cewa shi ba'a taba bashi zaɓi tsakanin al'amura guda biyu ba, sai ya zaɓi mafi saukinsu mutukar dai bai zama zunubi bane»².

HAILAR MAI CIKI:

Mafi yawan rinjaye, cewa mace idan ta ɗauki ciki sai jini ya yanke mata, Imam Ahmad - Allah Yayi masa rahama - ya ce: Kaɗai mata suna gane ɗaukar ciki ne, ta hanyar yankewar jini"³.

Idan mai ciki ta ga jini, idan ya kasance kafin haihuwa ne da wani lokaci kankani kamar rana biyu ko uku kuma a tare da shi akwai nakuda, to shi jinin biki ne, Idan kuma ya kasance kafin haihuwa ne da lokaci mai tsayi, ko kafin haihuwa da kankanin lokaci sai dai babu nakuda a tare da shi, to ba jinin biki ba ne, saidai

¹ Majmu al-Fatawah (238/19-239).

² Al-Awsaḍ, (2/356).

³ Ka duba: "al-Mughni" (405/1).

shin zai iya zama hailar da hukunce-hukuncen hails za su tabbata gare shi ne, ko zai zama jinin cuta ba za'a iya yi masa hukunci da hukunce-hukuncen hails ba?

A cikin wannan akwai sabani tsakanin ma'abota ilimi, amma daidai shine cewa shi hails ne, idan ya kasance a fuskar al'ada a hailarta; domin cewa asali a cikin abin da yake samun mace na jini cewa shi hails ne, idan ba shi da wani dalili da zai hana kasancewar sa hails, kuma a cikin Littafi da Sunna babu abin da zai hana hailar mai ciki.

Wannan shine mazahabar Imam malik¹ da Imam Al-shafi'i², kuma zabin babban malamin Musulunci Ibn Taimiyya. Ya fada a cikin (Littafin) Al-Ikhtiyarat (shafi: 30): Kuma Baihaki ya ruwaito shi riwaya daga Imam Ahmad, kai ya hakaito cewa shi ya dawo zuwa gare shi. Ya kare.

A kan wannan abin da yake tabbata ga hailar mara ciki yana tabbata ga hailar mai ciki sai a mas'ala biyu:

Mas'ala ta farko: Saki, sakin wacce idda take lazimarta, a halin hails, yana haramta a hakkin mara ciki, amma ba ya haramta a hakkin mai ciki; Domin saki a halin hails ga mara ciki, mai sabawa ne ga fadinSa - Madaukakin sarki -:

¹ Al-Mudawwana (1/155), da An-Nawadir waz-Ziyadat (1/136).

² Ikhtilaf al-Fuqaha na al-Marwazi (ص: 193), al-Awsaf (2/239).

﴿...فَطَلَّقُوهُنَّ لِئَدَّتِهِنَّ...﴾

{...Ku sake su ga iddarsu...} [ad-Dalak: 1]. Amma sakin mai ciki, a halin hails, ba ya saba masa; domin cewa wanda ya saki mai ciki, to, hakika ya sake ta ga iddarta, daidai ne ta kasance mai hails ce ko mai tsarki ce; domin iddarta da ciki ne; Saboda haka sakinta baya haramta, bayan jima'i sabanin waninta.

Mas'ala ta biyu: Lallai cewa hails mai ciki idda ba ta karewa da shi, sabanin hails waninta; Domin cewa iddar mai ciki, ba ta karewa sai da haife cikin, daidai ne ta kasance tana hails ne ko a'a; Saboda faɗinSa - Maɗaukakin sarki -:

﴿...وَأُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ...﴾

{...Kuma ma'abūta cikinna ajalinsu, (shi ne) cewa su haifi cikinnansu...} [ad-Dalak: 4].

FASALI NA UKU: A ABUBUWAN DA SUKE BIJIROWA HAILA.

Masu bujirowa hails nau'o'i ne:

Nau'i na farko: Kari ko ragi, misalin al'adar mace ta kasance kwana shida, sai jini ya zarce mata zuwa kwana bakwai, ko al'adartata kasance kwana bakwai sai ta yi tsarki a kwana shida.

Nau'i na biyu: Ya gabata ko ya jinkirta, misalin al'adarta ta kasance a karshen wata, sai ta ga hails a farkonsa, ko al'adarta ta kasance a farkon wata sai ta

gan shi a karshensa.

Hakika ma'abota ilimi sun yi sabani a cikin hukuncin wadannan nau'ukan biyu, amma daidai shine cewa, ita a duk lokacin da ta ga jini to ita mai hails ce, kuma a duk lokacin da ta ga tsarki, to ita mai tsarki ce, daidai ne ya karu a kan al'adarta ko ya ragu, kuma daidai ne ta gabata ne ko ta jinkirta. Kuma ambaton dalili a kan haka ya gabata, a fasalin dake gabansa, inda mai shar'antawa ya rataya hukunce-hukuncen hails da samuwa sa.

Wannan ita ce mazahabar Imam Al-Shafi'i¹, kuma zabin babban malamin Musulunci Ibn Taimiyya², kuma mai Al-Mugni ya karfafa shi a cikinsa, kuma ya taimakeshi, ya ce: Da a ce al'ada ta kasance abar lura a kan fuskar da aka ambata a cikin mazahaba, da Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya bayyana shi ga al'ummarsa, da jinkirta bayaninsa bai yalwace shi ba. Don jinkirta bayani daga lokacinsa, ba ya halatta, kuma matayensa da wasunsu, daga mata suna bukatuwa zuwa bayanin hakan a kowane lokaci, kuma bai kasance zai rafkana a bisa bayaninsa ba. Kuma ambaton al'ada ko bayaninta bai zo ba daga gare shi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - sai a hakkin mai jinin cuta, banda waninta³. Ya kare.

¹ al-Umm (82/1).

² Majmu'u Fatawa (238/19-239).

³ al-Mugni (396/1)

Nau'i na uku: Fatsi-fatsi ko hanta-hanta, ta inda za ta ga jini mai kalar fatsi-fatsi, kamar ruwan ciwo ko mai kalar hanta-hanta tsakanin fatsi-fatsi da baki, to, wannan in ya kasance a tsakiyar haila ne ko mai saduwa da shi kafin tsarki, to shi haila ne za mu tabbatar masa da hukunce-hukuncen haila, idan ya kasance bayan tsarki ne to ba haila ba ne; Saboda faɗin Ummu Adiyya - Allah Ya yarda da ita -: "Mun kasance bama ɗaukar fatsi-fatsi ko hanta-hanta wani abu bayan tsarki". Abu Dawud ne ya rawaito shi da Sanadi ingantacce¹. Kuma Bukhari ya ruwaito shi, ba tare da faɗinta: (Bayan tsarki) ba, sai dai cewa shi ya yi masa take da faɗinsa: Babin fatsi-fatsi da hanta-hanta a wanin kwanankin haila².

(Imam Ibn Hajar) ya faɗa a cikin sharhin Fathul Bari: "Yana nuni da hakan zuwa haɗawa tsakanin hadisin A'isha wanda ya gabata a cikin faɗinta: Har sai sun ga kassa fara. Da kuma tsakanin hadisin Ummu Adiyya wanda aka ambata a cikin babin, da cewa hakan - wato: Hadisin A'isha - abin ɗauka ne a kan idan taga fatsi-fatsi ko hanta-hanta a cikin kwanukan haila, amma a cikin waninsu, to ya tabbata a kan abin da

¹ Abu Dawud ne ya fitar da shi: Littaɗin Tsarki, Babi kan matar da ta ga hanta-hanta da fatsi-fatsi bayan tsarki, lamba ta (307).

² Bukhari ne ya fitar da shi a littaɗin Al-Haid, babin fatsi-fatsi da hanta-hanta a wanin kwanankin haila, a lamba ta (326).

Ummu Adiyya ta fada¹.

Hadisin Nana A'isha kuma wanda ya yi nuni zuwa gare shi shi ne abin da Bukhari ya ruwaito shi Mu'allak yana mai yankewa da shi kafin wannan babin², cewa mata sun kasance suna aiko mata da durja (wani abu ne wanda mace take amfani da shi don ta gane shin wani abu na gurbin jinin haila ya ragu) a cikinsa akwai auduga, a cikinsa kwai fatsi-fatsi, sai ta ce: «Kada ku yi gaggawa har sai kun ga farar ruwa»³.

Kassa fara wani ruwane fari wanda mahaifa take tunkudo shi yayin yankewar jini haila.

Nau'i na huɗu: Yayyankewar jini a haila, ta inda za taga jini wata rana, wata rana kuma za taga tsarkaka da makamancin hakan to waɗannan halaye biyu ne:

Hali na farko: Wannan ya kasance kowane lokaci tare da mace, to wannan jinin cuta ne hukuncin jinin cuta ana tabbatarwa wacce ta gan shi hukuncin mai jinin cuta.

Hali na biyu: Kada ya zama mai zarcewa ne tare da mace, a'a yana zo mata a wani lokaci, wani lokacin kuma ya kasance tana da ingantaccen lokacin tsarki. To malamai - Allah Ya yi musu rahama - sun yi sabani a wannan tsarkin, shin zai kasance tsarkine ko kuma

¹ Fathul Albari (1/426).

² Sahih al-Bukhari (1/ 71).

³ Bukhari ne ya rataya shi: a littafin Al-Haid, babi na zuwan haila da komawarsa, kafin hadisi mai lamba (320).

za'a aiwatar da hukunce-hukuncen hails ne a kansa?

Mazahabar Imam Al-Shafi'i a mafi ingancin maganganunsa biyu cewa shi za'a dabbaka hukunce-hukuncen hails a kansa, sai ya zama hails¹, kuma shi ne zabin babban malamin Musulunci Ibn Taimiyya da mai littafin Alfa'ik², kuma shi ne mazhabar Abu Hanifa³. Hakan kuwa domin cewa kassa fara ba'a ganinta a cikin shi; kuma domin cewa shi da an sanya shi tsarki da ya kasance abin da ke gabansa hails ne, kuma abin da ke bayansa ma hails ne, kuma babu mai fafin haka, in ba haka ba fa da iddar ta kare da jini da kwanuka biyar; Kuma cewa shi da an sanya shi tsarki da kunci da wahala sun same shi, ta hanyar yin wanka da waninsa a kowane kwanuka biyu, kuma kunci abin korewane a wannan shari'ar, godiya ta tabbata ga Allah.

Zance mafi shahara daga mazahabr Hanabila, cewa jinin hails ne, kuma tsarkaka tsarki ne, sai dai idan su duka in an tara su sun wuce mafi yawan kwanukan hails, to sai jinin daya ketare ya zama jinin cuta⁴.

Ya fada a cikin Al-Mugni: "Yana fuskantar cewa yankewar jini a duk lokacin da ya yi kasa da rana biyu, to, shi ba tsarki ba ne, don gini a kan ruwayar da muka

¹ Al-Umm (1/ 83-84).

² An nakalto daga gare su a al-Insaf.

³ al-Asl (19/2-20)

⁴ al-Mugni (226/1).

hakaito ta game da jinin biki, cewa ita ba za ta waiwaya zuwa kasa da rana daya ba, kuma shi ne ingantacce - in Allah Ya so - domin cewa jini yana gudana wani lokaci kuma yana yankewa a wani lokacin daban, kuma a cikin wajabta wanka a kan wacce take tsarkaka awa bayan awa kuncine da yake koruwa; Saboda fadinSa - Madaukakin sarki -:

﴿وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ...﴾

{...Bai sanya wani tsanani a kanku a cikin Addini ba...} [al-Hajj: 78]. Ya ce: A kan wannan yankewar jini kasa da rana daya ba ya kasancewa tsarki sai dai idan ta ga abin da yake nuni a kansa, kamar yankewar sa ya zama a karshen al'adarta ne, ko ta ga kassa fara"¹. Ya kare.

Sai fadin mawallafin Al-Mugni ya zama shi ne tsakatsakiya, tsakanin maganganun biyu, Allah Shi ne mafi sanin daidai.

Nau'i na biyar: Bushewa a jini ta inda mace za ta ga danshi kawai, to, wannan in ya kasance a tsakiyar haila ko mai saduwa da ita kafin tsarki, to, wannan haila ce, idan ya kasance bayan tsarkine to ba haila ba ce; Domin cewa mafi matukar halinsa, ya risku da fatsi-fatsi da kuma hanta-hanta, wannan shi ne hukuncinta.

¹ al-Mugni (257/1).

FASALI NA HU'DU: A CIKIN HUKUNCE- HUKUNCEN HAILA

Haila tana da wasu hukunce-hukunce masu yawa, sun haura ashirin, zamu ambaci wasu daga abin da muke ganin ana yawan bukatarsu, yana daga hakan:

Na ɗaya: Sallah: To sallah tana haramta ga mai haila, farillarta da nafilarta, babu abin da yake inganta daga gare su, haka nan sallah ba ta wajaba a kanta sai dai idan ta riski gwargwadan raka'a ɗaya cikakkiya daga lokacinta, sai sallah ta wajaba a kanta a wannan lokacin, daidai ne ta riski hakan daga farkon lokaci ko daga karshensa.

Misalin hakan daga farkonsa: Mace ce ta yi haila bayan faɗuwar rana, da gwargwadan raka'a ɗaya, to yana wajaba a kanta ta rama sallar Magariba idan ta yi tsarki; domin cewa ita ta riski gwargwadan raka'a ɗaya daga lokacinta kafin ta yi haila.

Kuma misalin haka a karshensa: Mace ce ta tsarkaka daga haila, kafin huduwar rana da gwargwadan raka'a ɗaya to, yana wajaba a kanta ta rama sallar Asuba idan ta tsarkaka; domin cewa ita ta riski wani yanki da zai yalwatu ga raka'a ɗaya daga lokacinta.

Amma idan mai haila ta riski wani yanki na lokaci da ba zai yalwatu ga cikakkiyar raka'a ɗaya ba, misali ta yi haila a misali na farko bayan faɗuwar rana da ɗan lokaci, ko ta tsarkaka a misali na biyu kafin huduwar

rana da ɗan lokaci. To lallai cewa sallah ba ta wajaba a kanta ba; saboda faɗin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi -: "Wanda ya riski raka'a ɗaya daga cikin sallah, to, ya riski sallah". An haɗu a kansa¹. Domin cewa abin da aka fahimta daga hadisin cewa wanda ya riski mafi karanci daga raka'a ɗaya bai kasance mai riskar sallah ba.

Idan ta riski raka'a ɗaya daga lokacin sallar La'asar to shin sallar Azahar ta wajaba a kanta, tare da La'asar, ko ta riski raka'a ɗaya daga lokacin sallar issa'in karshe, to, shin sallar Magariba tare da Issa'i ta wajaba a kanta?

Akwai sabani a cikin wannan, tsakanin malamai, amma daidai cewa ita babu abin da yake wajaba a kanta, sai abin da ta riski lokacinsa, ita ce sallar La'asar da Issa'in karshe kawai; Saboda faɗin sa - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi -: "Wanda ya riski raka'a daga La'asar, kafin faɗuwar rana to, haƙiƙa ya riski La'asar" An ha Bukhari Da Muslim suka rawaito shi². Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare

¹ Bukhari ne ya fitar da shi a littafin lokutan sallah, babin wanda ya riski raka'a daga sallah, lamba ta (580). Da Muslim a littafin masallatai da wuraren sallah, babin wanda ya riski raka'a daga sallah to lalle ya riski sallar, lamba ta (607), daga Hadisin Abu Huraira Allah ya yarda da shi.

² Bukhari ne ya fitar da shi a littafin lokutan sallah, babin wanda ya riski raka'a ta Alfijir, lamba ta (579). Da Muslim a littafin masallatai da wuraren sallah, babin wanda ya riski

shi - bai ce: Hakika ya riski Azahar da La'asar ba.

Kuma bai ambaci wajabacin Azahar a kansa ba, asali shi ne kubutar wuyaye, wannan shine mazahabar Imam Abu Hanifa da Imam malik, ya hakaito daga gare su a cikin sharhin Al-Muhazzab [¹

Amma zikiri da kabbara da tasbihi da tahmidi, da ambatan Allah ga abinci da waninsa, da karanta hadisi da fikihi da faɗin Aamin gare shi, da jin karatun Al-kur'ani, ko wani abu daga hakan ba ya haramta a gare ta. Hakika ya tabbata a cikin ingantattun littattafan hadisan nan biyu da wasunsu, "Lallai cewa Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya kasance yana dogara a kirjin Nana A'isha - Allah Ya yarda da ita - alhali tana haila, sai ya karanta Al-kur'ani"².

Kuma acikin inagantattaun littattafan hadisan nan biyu cewa Ummu Adiyya - Allah Ya yarda da ita - cewa ita ta ji Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - yana cewa: " Ana fitar da 'yan matan da suka kusa balaga da budurwai da masu haila - yana nufin

raka'a to ya riski waccan sallar, lamba ta (608), daga Hadisin Abu Huraira - Alla

¹ Al-Majmu'u Sharhu al-Muhadhdhab (3/70).

² Bukhari ne ya fitar da shi: Littafin Haila, babin karatun mutum a cinyar matarsa alhali tana haila, lamba ta (297). da Muslim: Littafin Haila, babin jinginar mutum a cinyar matarsa alhali tana haila da karatun Alkur'ani, lamba ta (301), daga hadisin A'isha - Allah Ya yarda da ita -.

zuwa sallar idi - kuma su halarci alheri da kuma gayyatar mumina, kuma masu hila su nisanci wurin sallar"¹.

Amma karatun mai hila Al-kur'ani a kankanta, idan ya kasance duba ne da ido ko lura da zuciya, ba tare da furuci da harshe ba, to babu laifi da hakan, kamar a sanya Mushafi ko allo sai ta dinga duba ayoyin ta kuma karantasu a zuciyyarta. Imam Al-Nawawi ya ce a cikin sharhin Al-Muhazzab: "Ya halatta ba tare da wani sabani ba"².

Amma idan karatunta ya kasance furuci ne da harshe to jumhur din malamai sun tafi a kan cewa shi abin hanawa ne kuma bai halatta ba. Imam Al-Bukhari³ da Ibn Jarir Al-Dabari⁴ da Ibn Al-Munzir⁵ sun ce: Shi ya halatta.

An hakaito daga Imam Malik da Imam Al-shafi'i a tsohuwar maganar sa, ya hakaito daga gare su a cikin

¹ Bukhari ne ya fitar da shi: Littafin Hila, babin halartar mai hila sallolin idi biyu da addu'ar musulmai, kuma su ware daga wurin sallah, lamba ta (324). Da Muslim: Littafin sallolin ido biyu, babin ambaton halaccin fitar mata a sallolin idi biyu zuwa filin sallah da halartar huduba, a ware daga maza, lamba ta (890).

² Al-Majmu'u (2/357).

³ Duba Sahihul Bukhari: Littafin Hila, babin mai hila tana aikata dukkan ayyukan ibada sai dai dawafi a Ka'aba, da Fathul Bari (1/ 407-408).

⁴ Fathul Bari (1/ 408).

⁵ al-Awsad (2/223).

Fathul Bari.¹²

uma Imam Al-Bukhari ya ambata Mu'allak daga Ibrahim Al-Nakha'i: Babu laifi ta karanta aya³.

Babban malamin Musulunci Ibn Taimiyya ya fada a cikin fatawa tattarowar Ibn Kasim: "Babu wata Sunna tun asali a cikin hanata karatun Al-kur'ani; domin cewa faɗin sa: "M «Kada mai haila ko mai janaba su karanta wani abu daga AlKur'ani»⁴. Hadisi ne mai rauni bisa ga ittifakin Malaman Hadisi⁵.

Hakika mata sun kasance suna haila a zamanin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi -, da a ce karatu ya kasance abin haramtawa a kan su kamar sallah, da wannan ya kasance daga abin da Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya bayyana shi ga al'ummarsa, kuma iyayen mumina sun nemi saninsa, kuma hakan ya zama daga abin da mutane suke cirato shi. Yayin da wani daya bai cirato wani hani daga Annabi - tsira da amincin Allah su

¹ Fathul Bari (1/ 408).

² al-Majmu'u (2/356).

³ Bukhari ya kawo shi Mu'allak: Littaɗin Haila, babin mai haila tana kammala dukkan Manasik sai dai dawafi a Ka'aba, kafin hadisi lamba ta (305).

⁴ Tirmizi ya fitar da shi: Littaɗin Tsarki, Babi kan mai janaba da mai haila cewa ba sa karanta Alkur'ani, lamba ta (131).

⁵ Ka duba: Al'ilal na al-Tirmizi (69), da Al-sunan al-kubra na Baihaki (1/309), da Al'ahkam al-shar'iyya na ibn Abdulha (1/504), da Nasb al-rayah na al-zaila'i (1/195).

tabbata a gare shi - ba to ba ya halatta a sanya shi haram tare da sanin cewa shi bai yi hani a bisa hakan ba, idan bai yi hani daga gare shi ba tare da yawan masu hails a zamaninsa sai aka san cewa shi ba haramun bane" [Ya kare.¹

Abin da yake kamata bayan mun san jayayyar ma'abota ilimi shine a ce: Abin da yafi ga mai hails kada ta karanta Al-kur'ani tana mai furuci da harshe sai yayin bukata kamar ta kasance mai koyarwa, to tana bukatsuwa zuwa lakkanawa mata masu koyo, ko a cikin halin jarrabawa to mai neman sani tana bukatsuwa zuwa karatu don jarrabata ko makakamancin hakan.

Na biyu: Azumi: Azumi yana haramta ga mai hails farillarsa da nafilarsa, babya inganta daga gareta, sai dai rama farilla daga gare shi yana wajaba a kanta; saboda hadisin Nana A'isha - Allah Ya yarda da ita -: "Wannan ya kasance yana samunmu - tana nufin hails - sai a umarce mu da rama azumi, kuma ba'a umartar mu da rama sallah". Bukhar².

Idan ta yi hails, alhali tana azumi to aziminta ya baci, koda hakan ya kasance daf da faɗuwar rana ne

¹ Majmu al-Fatawah (191/26).

² Bukhari ne ya fitar da shi: Littaɓin Hails, babin mai hails ba ta rama sallah, lamba ta (321). Da Muslim: Littaɓin Hails, babin wajabcin rama azumi a kan mai hails ba sallah ba, lamba ta (335). Lafazin na Muslim ne.

da kiftawar ido, kuma rama wannan ranar ya wajaba a kanta idan ya kasance farilla ne. Amma idan ta ji da tawowar haila kafin faɗuwar rana sai dai bai fito ba sai bayan faɗuwar rana, to, lallai azuminta cikakkene bai baci ba a kan ingantacciyar magana; domin jini a cikin ciki ba shi da wani hukunci;

Kuma saboda an tambayi Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - game da macen da take ganin abin da namiji yake gani a cikin baccin ta: Shin a kanta akwai wanka? **Ya ce: "Eh, idan taga ruwa"** ¹ Sai ya rataya hukuncin da ganin maniyyi ba da tawowarsa ba, to haka nan haila hukunce-hukuncenta ba sa tabbata sai da ganinsa a waje ba don tawowarsa ba.

Idan alfijir ya keto, alhali ita tana haila to azumin wannan ranar bai inganta gare ta ba koda ta tsarkaka bayan alfijir da kiftawar ido.

Idan ta yi tsarki daf da alfijir, sai ta yi azumi to, azuminta ya inganta, ko da ba ta yi wanka ba sai bayan alfijir, kamar mai janaba idan ya yi niyyar azumi alhali shi yana mai janaba bai yi wanka ba sai bayan bullowar alfijir to azuminsa ingantacce ne; Saboda hadisin A'isha - Allah Ya yarda da ita - ta ce: **Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya kasance yana wayar gari yana mai janaba daga jima'i ba na mafarki**

¹ Bukhari ne ya fitar da shi: Littaɓin ilimi, babin kunya a ilimi, lamba ta (130). da Muslim: Littaɓin Haila, babin wajibcin wanka akan mace..., lamba ta (313).

ba sannan ya yi azumi a Ramadan. An haɗu a kansa¹.

Hukuncu na uku: Dawafi a ɗaki: To, dawafi a ɗaki yana haramta a kanta, farillarsa da naifilarsa, ba ya inganta daga gare ta; Amma ragowar ayyukan, kamar Sa'ayi tsakanin safa da Marwa, da tsayuwar Arfa, da kwana a Muzdalifa da Minna, da jifan jamarori da wasunsu daga ibadun Hajji da Umra to ba haramun ne a kanta ba, Saboda faɗin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ga A'isha lokacin da ta yi hails: «Ki aikata abinda mahajjaci yake aikatawa, sai dai kada ki yi Dawafi a Daki har sai kin yi tsarki»².

A kan wannan, da a ce mace ta yi dawafi alhali tana mai tsarki sannan hails ta fito bayan dawafin kai tsaye, ko a cikin tsakiyar Sa'ayi to babu laifi a hakan.

Hukunci na huɗu: Faɗuwar dawafin ban kwana gare ta: Idan mace ta cika ibadun Hajji da Umra sannan ta yi hails, kafin fita zuwa garinta kuma hails ta zarce da ita zuwa fitarta, to ita za ta fita ba tare da ban kwana ba; Saboda hadisin Abdullahi ɗan Abbas - Allah Ya yarda da su - ya ce: "An umarci mutane da su

¹ Bukhari ne ya fitar da shi: Littaɗin Azumi, Babin wankan mai azumi, lamba ta (1931). Da Muslim: Littaɗin Azumi, Babin ingancin azumin wanda alfijir ya keto masa alhali yana da janaba, lamba ta (1109).

² Bukhari ne ya fitar da shi a littaɗin Hails, babin mai hails za ta yi dukkan ayyukan Hajji sai dai dawafi a Dakin Allah, lamba ta (305), da Muslim a littaɗin Hajji, babin bayanin nau'ikan yin harama, lamba ta (1211).

yi dawafi ga dakin Allah a karshe, sai dai an saukaka ga mace mai hails". [An haɗu a kansa]¹.

Ba'a so mai hails ya yin ban kwana ta zo kofar masallaci mai alfarma ta yi addu'a; domin hakan bai zo daga Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ba, kuma ibadu ababen ginawa ne akan abin da ya zo. Kai abin da ya zo daga Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - yana hukuntar da sabanin hakan. A cikin kissar Safiyya - Allah Ya yarda da ita - yayin da ta yi hails bayan dawafin ban kwana, cewa Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya ce da ita: «To ku fita». An haɗu a kansa².

Kuma bai yi umarni da zuwa kofar masallaci ba, da hakan ya kasance abin shara'antawa da ya bayyana shi. Amma dawafin Hajji da Umra ba ya saraya gare ta, kai za ta yi dawafi idan ta yi tsarki.

Hukunci na biyar: Zama a masallaci: To yana haramta ga mai hails ta zauna a cikin masallaci, har filin sallar idi yana haramta a gare ta ta zauna a cikinsa. Saboda hadisin Ummu Adiyya - Allah Ya yarda da ita -

¹ Bukhari ne ya fitar da shi: Littaɗin Hajji, babin dawafin ban kwana, lamba ta (1755), da Muslim: Littaɗin Hajji, babin wajibcin dawafin ban kwana da saryarwarsa ga mai hails, lamba ta (1328).

² Bukhari ne ya fitar da shi: Littaɗin Hajji, babin idan mace ta yi hails bayan ta yi dawafin Ifada, lamba ta (1757). da Muslim: Littaɗin Hajji, babin wajibcin dawafin bankwana, lamba ta (1211).

; Cewa ita ta ji Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - yana cewa; «'Yan mata waɗanda suka balaga da budurwai da masu haila su fita». Kuma a cikinsa: «Masu haila su nisanci wurin salla». An haɗu a kansa¹.

Hukunci na shida: Jima'i: Yana haramta ga mijinta ya yi jima'i da ita, kuma yana haramta a gare ta, da ta ba shi damar yin hakan; saboda faɗinSa - Maɗaukakin sarki -:

﴿وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذَىٰ فَأَعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ وَلَا تَقْرُبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَظْهَرْنَ...﴾

{Suna tambayarka game da haila to ka ce shi cuta ne don haka ku nisanci mata a cikin wurin haila har sai sunyi tsarki...} [al-Bakara: 222]. Abin nufi da wurin haila, shi ne lokacin haila, da kuma wurinsa, shi ne farji; Kuma saboda faɗin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi -: «Ku aikata kowane abu banda aure». Yana nufin: jima'i. Muslim ne ya rawaito shi²; Kuma saboda musulmai sun haɗu a kan haramcin

¹ Bukhari ne ya fitar da shi: Littaɗin Haila, babin halartar masu haila sallolin idi biyu da addu'ar Musulmai, kuma su ware daga filin sallah, lamba ta (324). da Muslim: Littaɗin sallolin idi biyu, babin ambaton halaccin fitar mata a sallolin idi biyu zuwa filin sallah da halartar huɗuɓa, cikin warewa daga maza, lamba ta (890).

² Muslim ne ya fitar da shi: Littaɗin haila, babin halaccin mai haila ta wanke kan mijinta, lamba ta (302).

saduwa da mai hails a cikin farjinta.

Ba ya halatta ga wani mutum da ya yi imani da Allah da ranar Lahira da ya aikata wannan al'amarin abin ki, wanda littafin Allah - Ma'aukakin sarki - da Sunnar Manzonsa - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - da Ijma'in malamai suka yi nuni a kan hani a gare shi, sai ya zama daga wa'anda suka sabawa Allah da manzonSa, kuma ya bi hanyar da ba ta mumina ba. Ya fada a cikin Al-Majmu sharhin Al-Muhazzab (shafi na: 274 juzu'i na 2), Imam Al-Shafi'i - Allah Ya jikan sa - ya ce: " Wanda ya aikata haka, to, ha'ika ya zo wa babban laifi". Malamammu da wasunsu sun ce: "Duk wanda ya halatta jima'i da mai hails za'a yi hukunci da kafircinsa" Zancen Imam Al-Nawawi ya kare.

Ha'ika an halatta masa - godiya ta tabbata ga Allah - abin da zai karya masa sha'awarsa, ba tare da jima'i ba, kamar sumbata da runguma a abin da bai kai ga farji ba, sai dai abin da yafi kada ya yi runguma a tsakanin cibiya da gwiwa sai ta bayan shamaki; Saboda fa'adin Nana A'isha - Allah Ya yarda da ita -; "[Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - yana umarta ta sai in yi kunzugu, sai ya rungume ni, alhali ni in hails](#)". An ha'adu a kansa¹.

Domin cewa ita idan an sake ta a halin hails, ba za

¹ Bukhari ne ya fitar da shi: Littafin Al'ada, babin rungumar mai al'ada, lamba ta (301). Da Muslim: Littafin Al'ada, babin rungumar mai al'ada a saman zani, lamba ta (293).

ta fuskanci idda ba, yayin da cewa hailar da aka sake ta a cikinta, ba'a kirga ta daga idda, idan kuma aka sake ta tana cikin tsarki bayan jima'i, iddar da take fuskantar ta ba za ta kasance abar sani ba, ta yadda cewa ba za'a san cewa, shin ta dauki ciki daga wannan jima'in ba, sai ta yi idda da ciki, ko ba ta dauki ciki ba sai ta yi idda da haila. Yayin da yakini bai samu ba daga nau'in iddar to saki ya haramta a gare shi har sai al'amarin ya bayyana.

Hukunci na bakwai: Saki: Yana haramta ga miji da ya saki matar sa mai haila, a halin hailar ta, Saboda fadinSa - Madaukakin sarki -:

﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعَدَّتِهِنَّ...﴾

{Yakai wannan Annabi idan zaku saki mata to ku sake su ga iddar su} [Al-Dalak; 1]. [ad-Dalak: 1]. Wato: A cikin halin da za su fuskanci idda abar sani da shi yayin saki, kuma hakan baya kasancewa sa idai idan ya sake ta tana mai ciki, ko tsarkakiyya ba tare da jima'i ba;

To sakin mai haila a halin hailar ta haramun ne saboda ayar da ta gabata; Kuma saboda abin da ya tabbata a cikin ingantattun littattafan nan biyu da wasunsu daga hadisin Ibn Umar: "Cewa shi ya saki matarsa alhali tana haila, sai Umar ya bawa Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - labari da hakan sai Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya yi fushi a cikinsa kuma ya ce:

«Ka umarce shi ya dawo da ita, sannan ya rike ta har sai ta yi tsarki, sannan ta yi hails, sannan ta yi tsarki, sannan in ya so ya rike ta bayan haka, kuma in ya so ya sake ta kafin ya shafe ta, to wancan ita ce iddar da Allah Ya yi umarni a saki mata a gare ta»¹.

Da mutum zai saki matarsa alhali tana hakika to shi mai laifi ne, kuma akwai tuba zuwa ga Allah - Maɗaukakin sarki - a kansa, kuma ya maida matar zuwa ga igiyar aurensa domin ya sake ta saki na Shari'a wanda ya dace da umarnin Allah da Manzonsa, sai ya barta bayan maido da ita har sai ta yi tsarki daga hails da ya sake ta a cikinta, sannan ta yi wata hails, sannan idan ta yi tsarki, to idan ya so ya wanzar da ita idan kuma ya so ya sake ta kafin ya yi jima'i da ita.

Ana togance mas'aloli uku, daga haramcin saki a cikin hails:

Ta farko: Idan sakin ya kasance kafin ya kaɗaita da ita, ko ya shafeta, to babu laifi ya sake ta alhali tana hails; Domin cewa babu idda a kanta a wannan lokacin, don haka sakin ta ba zai zama mai sabawa ba; Saboda faɗinSa - Maɗaukakin sarki -:

﴿فَطَلِّمُوهُنَّ لِعَدَّتِهِنَّ...﴾

¹ Bukhari ne ya fitar da shi: Littaɗin Saki, lamba ta (5251). da Muslim: Littaɗin Saki, babin haramcin sakin mai hails ba tare da yardarta ba, da cewa idan ya saba sakin ya auku, kuma a umarce shi da ya mayar da ita, lamba ta (1471), daga haɗisin ibn Umar - Allah Ya yarda da su -.

{To ku sake su ga iddarsu...} [ad-Dalak: 1].

Ta biyu: Idan hailar ta kasance a halin ciki, bayanin dalilin hakan ya rigaya.

Ta uku: Idan sakin ya kasance a kan wani musaya ne, to cewa shi babu laifi ya sake ta alhali tana haila.

Misalin jayayya ta kasance tsakanin ma'aurata biyu da mummunar mu'amala, sai miji ya karɓi wani musaya, don ya sake ta, to yana halatta koda ta kasance mai haila ce; Saboda hadisin 'Dan Abbas - Allah Ya yarda dasu - cewa matar Sabit ɗan Kais ta zo wurin Annabi - tsira da amincin Allah sutabbata a gare shi - sai tace: Ya Manzon Allah, Sabit ɗan Kais, ba na zargi a kansa a cikin ɗabi'u ko Addini, sai dai cewa ni ina kyamar kafirci a cikin Musulunci, sai Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya ce: «Shin za ki mayar masa lambunsa?» Ta ce: Eh. Sai Manzon Allah tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi ya ce: «Ka karɓi gonar ka sake ta saki ɗaya» [Bukhari ne ya rawaito shi]¹.

Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - bai tambayi cewa: Shin ta kasance mai haila ce ko mai tsarki ba? kuma domin cewa wannan sakin fansa ne, daga matar da kanta, sai ya halatta yayin bukatsuwa zuwa gare shi a bisa kowane halin da ya

¹ Bukhari ne ya fitar da shi: Littafin Saki, babin Khul'i da yadda saki yake a cikinsa, lamba ta (5273), daga hadisin Ibnu Abbas - Allah Ya yarda da su -.

kasance.

Ya faɗa a cikin Al-Mugni yana mai kawo dalili a kan halaccin Khul'i a halin hails, (shafi na: 52 juzu'i na 7 D M): "Domin cewa hanin sakin a halin hails, saboda cutar da za ta riske ta ne, saboda tsawaituwar idda, shi ko Khul'i don gusar da cutar da zata riske ta ne saboda mummunar mu'amala, da zama tare da wanda take kin sa, wannan yana daga mafi girma daga cutar tsawon iddar, sai tunkude mafi ɗaukakar su da mafi kaskancin su ya halatta; saboda haka Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - bai tambayi wacce ta yi Khul'i a bisa halinta ba" Zancensa ya kare.

Amma ɗaura aure ga mace alhali tana hails, to, babu laifi gare shi; domin asali shi ne halacci, kuma babu wani dalili a kan hani daga gare shi, sai dai yin tarewar miji da ita, alhali tana hails za'a yi duba a cikinsa, idan ya kasance yana da amincin cewa ba zai yi jima'i da ita ba, to, babu laifi, in ba haka ba fa, to, ba zai tare da ita ba har sai ta yi tsarki don tsoro daga afkawa a cikin abin da aka hana.

Hukunci na takwas: Izinar iddar saki da shi - wato hails -: Idan mutum ya saki matarsa bayan ya shafe ta ko ya kaɗaita da ita, to ya wajaba a kanta ta yi idda da hails uku cikakku, idan ta kasance daga masu hails ce, kuma ba ta zama mai ciki ba; Saboda faɗinSa - Maɗaukakin sarki -:

﴿وَالْمُطَلَّقَةُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ...﴾

{Kuma mata waɗanda aka saka suna jinkiri da kansu jini uku...} [al-Bakara:228]. Wato: Haila uku. Idan ta kasance mai ciki ce, to iddarta zuwa haife cikin ne gaba ɗayansa, duk ɗayane lokacin ya yi tsawo ko ya takaita;

﴿...وَأُولَٰئِ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ...﴾

Saboda faɗinSa - Maɗaukakin sarki -: {Ma'abota cikkkuna ajalinsu (shi ne) su haife cikkkunan su...} [ad-Dalak: 4]. Kuma idan ta kasance ba daga masu ciki ba Ce, kamar karamar yarinyar da bata fara haila ba, da wacce ta yanke kauna daga haila dOn girma ko tiyatar da ta tunbuke mahaifar ta ko makamancin hakan daga abin da ba ta kaunar dawowar haila tare da ita, to iddarta wata uku ne; Saboda faɗinSa - Maɗaukakin sarki -;

﴿وَاللَّائِي يَيْسَنَ مِنَ الْمَحِيضِ مَنْ نَسَائِكُمْ إِنْ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَاللَّائِي لَمْ يَحْضُنَّ...﴾

{Mata waɗanda suka yanke kauna daga haila daga matanku idan kun Yi kokwanto to iddarsu wata uku ne, da waɗanda basu fara haila ba...} [ad-Dalak: 4]. Idan kuma ta kasance daga masu haila ce, sai dai hailer ta ta ɗauke saboda wani sanan nan dalili, kamar rashin lafiya da shayarwa, to ita zata wanzu a cikin idda, koda iddar ta tsawaita har hailer ta dawo sai tayi idda da ita. Idan dalilin ya gushe, kuma hailer bata dawo ba, wato cewa ta warke daga rashin lafiyar ko kuma ta gama

shayarwar, kuma hailar ta wanzu a ɗauke to cewa ita za ta yi idda da shekara ɗaya cikakkiya daga gushewar dalilin. Wannan ita ce inagnatacciyar maganar da take dacewa da ka'idodin shari'a. To cewa shi idan dalilin ya gushe kuma hailar ba ta dawo ba, ta zama kamar wacce hailar ta ta ɗauke ba tare da wani dalili abin sani ba, kuma idan hailarta ta ɗauke ba tare da wani sanan nan dalili ba, to cewa ita za tayi idda da shekara ɗaya cikakkiya, wata tara ga ciki don kewayo; domin cewa shi ne mafi yawancin ciki, da kuma wata uku don idda.

Amma idan sakin ya kasance bayan ɗaura aure ne, kuma kafin shafa da kaɗaitaka, to babu wata idda a cikinsa kai tsaye, ba da hailsa ba, ba kuma da waninta ba; Sabda faɗinSa - Maɗaukakin sarki -:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ
فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُونَهَا...﴾

{Yā ku waɗanda suka yi īmāni! idan kun auri mūminai mātā, sa'an nan kuka sake su a gabānin ku shāfe su, to, bā ku da wata idda da zā ku lissafa a kansu...} [al-Ahzab: 49].

Hukunci na tara: Hukunci da kuɓutar mahaifa, wato: Da kaɗaitakarta daga ciki, wannan ana bukatsuwa zuwa gare shi, duk lokacin da aka bukata zuwa hukunci da kuɓutar mahaifa, kuma yana da mas'aloli:

Daga cikinsu: Idan mutum ya mutu ya bar mace to

cikinta zai gaje shi, alhalin ita tana da miji, to cewa mijinta ba zai tabeta ba har sai ta yi hails, ko cikinta ya bayyana. Idan cikinta ya bayyana sai mu yi hukunci da gadonsa don hukuncinmu da samuwarsa lokacin mutuwar wanda zai gada, kuma idan ta yi hails sai mu yi hukunci da rashin gadonsa don hukuncinmu da kubutar mahaifa saboda hails.

Hukunci na goma: Wajabcin wanka: To yana wajaba a kan mai hails idan ta sami tsarki ta yi wanka da wanke dukkanin jiki; Saboda faɗin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ga Fadima 'yar Abu Hubaish; «Idan hails ta fuskanto to ki bar sallah, idan kuma ta ba da baya, to ki yi wanka ki yi sallah». {Bukhari ne ya rawaito shi}¹.

Mafi karancin wajibi ga wanka shine ta game dukkanin jikinta da shi har abin da ke karkashin gashi, amma abin da yafi ya kasance a kan siffar abin da ya zo a cikin hadisi: "Daga Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - lokacin da Asma'u 'yar Shakal ta tambaye shi game da wankan hails, sai - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya ce: «**Ɗayar ku ta ɗauki ruwanta da magaryarta sai ta yi tsarki ta kyautata tsarkin, sannan ta zuba a kanta sai ta cufa**

¹ Bukhari ne ya fitar da shi: Littaɓin Hails, babin zuwan hails da tafiyarta, lamba ta (320), da Muslim: Littaɓin Hails, babin mai jinin istihadha da wankanta da sallarta, lamba ta (333), daga hadisin Aisha - Allah Ya yarda da ita -.

shi cudawa mai tsanani, har sai ta kai asalin kanta, sannan ta zuba ruwa a kansa, sannan ta dauki kyalles mai turare - wato: Wani yanki na kyalles wanda a cikinsa akwai almiski - sai ta yi tsarki da shi». Sai Asma'u ta ce: Ta yaya za ta yi tsarki da shi? Sai ya ce: «Subhānal-lāh!» (Tsarki ya tabbata ga Allah), Sai Nana Aisha - Allah ya yarda da ita - ta ce mata: Ki bibiyi gurbin jinin. [Muslim ne ya rawaito shi]¹.

Warware gashin kai baya wajaba, sai dai idan ya kasance a daure da karfi ta inda ake jin tsoron ruwa ba zai kai zuwa asalansa ba; Saboda abin da ke cikin Sahihu Muslim daga hadisin Ummu Salama - Allah Ya yarda da ita - cewa ita ta tambayi Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - sai ta ce: Ni mace ce da nake daure gashin kaina shin zan warware shi saboda wankan janaba? A cikin wata riwayar: Don wankan hails da janaba? Sai ya ce: «A'a, kadai ya ishe ki ki kamfaci cikin tafi hannu na ruwa a kanki sau uku sannan ki kwara ruwa a kanki sai ki tsarkaka»².

Idan mai hails ta yi tsarki a tsakiyar lokacin sallah to

¹ Bukhari ne ya fitar da shi: Littafin hails, babin wankan hails, lamba ta (315), da Muslim: Littafin hails, babin mustahabbancin mai wanka daga hails ta yi amfani da kyalles mai almiski a gurbin jini, lamba ta (332), daga hadisin A'isha - Allah Ya yarda da ita -.

² Muslim ne ya fitar da shi: Littafin Hails, babin hukuncin kitson mai yin wanka, lamba ta (330), daga hadisin Ummu Salama - Allah Ya yarda da ita -.

ya wajaba a kanta ta yi gaggawa da yin wanka don ta riski sallah a lokacinta, idan ta kasance a halin tafiya ne kuma babu ruwa a wurinta sai dai tana jin tsoron cuta in ta yi amfani da shi, ko ta kasance mara lafiya ruwan zai cutar da ita to cewa ita ta yi taimama canji daga wanka har mai hanawan ya gushe sannan ta yi wanka.

Kuma lallai cewa wata daga cikin mata tana samun tsarki a tsakiyar lokacin sallah, sai ta jinkirta wankan zuwa wani lokacin daban tana cewa: Cikar tsarkin ba zai yiwu ba a wannan lokacin, sai dai wannan ba hujja ba ne kuma ba uzuri ba ne; Domin cewa ita zai yiwu gare ta ta takaita a kan mafi karancin wajibi ga wanka, kuma ta yi sallah a cikin lokacinta, sannan idan yalwataccen lokaci ya samu gare ta sai ta yi tsarki cikakken tsarki.

FASALI NA BIYAR: A CIKIN JININ CUTA DA HUKUNCE-HUKUNCENSA

Jinin cuta: Shi ne zarcewar jini ga mace ta yanda ba zai yanke daga gare ta ba har abada, ko yana yankewa daga gare ta lokaci kankani, kamar kwana daya da kwana biyu a cikin wata.

Dalilin hali na farko wanda jini ba ya yankewa daga gare ta har abada shi ne abin da ya tabbata a cikin Sahihul Bukhari daga A'isha - Allah Ya yarda da ita - ta ce: "Fadima 'yar Abu Hubaish ta cewa Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi -: **Ya**

manzon Allah ni ba na tsarkaka". Kuma a cikin wata Riwayar: **Ina jini ba na tsarkaka**"¹.

Dalilin hali na biyu kuma wanda jini ba ya yankewa a cikinsa sai lokaci kankani hadisin Himna 'yar Jahsh lokacin da ta zo wurin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - sai ta ce: **"Ya Manzon Allah ni ina jinin haila mai yawa mai tsanani"**. [Hadisin.. Ahmad da Abu Dawud da Tirmizi ne suka rawaito shi² kuma ya inganta shi, kuma ya ruwaito daga Imam Ahmad cewa ya inganta shi, da kuma daga Bukhari cewa ya kyautata shi]³.

HALAYEN JININ CUTA:

Akwai halaye uku ga mai jinin cuta:

Hali na farko: Ya kasance tana da sananniyar haila kafin jinin cutar, to wannan za ta koma zuwa muddar hailar ta abar sani da ta gabata, sai ta zauna a cikinta,

¹ Bukhari ne ya fitar da shi: Littafin Alwala, babin wanke jini, lamba ta (228), da Muslim: Littafin Haila, babin mai jinin ciwo da wankanta da sallarta, lamba ta (333), daga hadisin Nana Aisha - Allah Ya yarda da ita -.

² Ahmad ne ya fitar da shi (6/349), da Abu Dawud: Littafin dahara, babin wanda ya ce idan haila ta gabato a bar sallah, lamba ta (287), da Tirmizi: Babukan dahara, babin mace mai istihada cewa tana hada salloli biyu da wanka guda daya, lamba ta (128), daga hadisin Hamnah bint Jahsh - Allah Ya yarda da ita -.

³ Sunan al-tirmizi: Littafin Tsarki, babin mai istihada wadda take hada salloli biyu da wanka guda, bayan hadisi lamba ta (128).

kuma hukunce-hukuncen hailsa za su tabbata gare ta, kuma abin da ke koma bayan wannan to jinin cuta ne, hukunce-hukuncen jinin cuta za su tabbata gare ta.

Misalin haka mace ce hailsa take zo mata kwana shida a farkon kowane wata, sannan jinin cuta ya fado mata sai jinin ya kasance yana zo mata da zarcewa, sai hailsa ta ta zama kwana shida daga farkon kowane wata, abin da ba wannan ba to jinin cuta ne; Saboda hadisin A'isha - Allah Ya yarda da ita - cewa Fatima 'yar Abu Hubaish ta ce: Ya Manzon Allah, ina zubda jini bana tsarkaka, shin zan bar sallah ne? sai ya ce: «A'a, Wannan dinnan jijiya ce, sai dai ki bar sallah a gwargwadan kwanukan da kika kasance kina hailsa a cikinsu, sannan ki yi wanka ki yi Sallah». Bukhari ne ya rawaito shi¹.

A cikin Sahihu Muslim: Cewa Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya cewa Ummu Habiba 'yar Jahsh: «Ki zauna gwargwadan abin da hailsa ki take tsare ki sannan ki yi wanka ki yi sallah»².

A kan wannan mai jinin cutar da take da sananniyar hailsa ta zauna gwargwadan hailsarta, sannan ta yi

¹ Bukhari ne ya fitar da shi: Littaifin Hailsa, babin Hailsa, da abin da ake gaskata mata a kansa na haida da ciki, a cikin abin da zai yiwu na hailsa, lamba ta (325), daga hadisin Nana Aisha - Allah Ya yarda da ita -.

² Muslim ne ya fitar da shi: Littaifin Hailsa, babin mai istihadha da wankanta da sallaharta, lamba ta (334), daga hadisin Nana A'isha - Allah Ya yarda da ita -.

wanka ta yi sallah, kada ta damu da jinin a wannan lokacin.

Hali na biyu: Ya kasance ba ta da wata sananniyar hails kafin jinin cutar, shi ne cewa jinin cutar ya zama mai zarcewa ne da ita daga farkon lokacin da taga jini daga farkon al'amarinta, to wannan za ta yi aiki da bambancewa, sai hails ta ta zama abin da take bambancewa da shi na baki ne, ko kauri ko wari hukunce-hukuncen hails za su tabbata gare shi, wanda ba shi ba kuma jinin cutane hukunce-hukuncen jinin cuta zai tabbata gare shi.

Misalin haka mace ce ta ga jini a farkon lokacin da tagan shi, kuma ya zarce da ita, sai dai tana ganinsa baki a kwana goma, a ragowar kwanukan kuma ja, ko tana ganinsa mai kauri a kwanuka goma ragowar kwanukan kuma siriri, ko tana ganinsa a kwana goma yana da warin hails, a ragowar watan kuma ba shi da wari, to hailarta shi ne baki a misali na farko, kuma mai kauri a misali na biyu, mai wari kuma a misali na uku, wanda ba wannan ba to shi jinin cuta ne; Saboda faɗin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ga Fadima 'yar Jahsh; «Idan ya kasance jinin hails ne to cewa shi baki ne da ake gane shi, idan ya zama hakan to ki kame daga barin sallah, idan kuma ya zama ɗayan ne to ki yi alwala ki yi sallah; domin cewa shi cuta ne». [Abu Dawud ya rawaito shi da Nasa'i, kuma

Ibn Hibban da Al-Hakim sun inganta shi¹.

Wannan hadisin duk da a cikin sanadinsa da mataninsa akwai shakkun inganci to haƙiƙa ma'abota ilimi - Allah Ya yi musu rahama - sun yi aiki da shi, kuma shi ne mafi cancanta daga maida ita zuwa al'adar mafi yawan mata.

Hali na uku: Ya zama kada ta kasance tana da wata sananniyar hails, kuma babu banbancewa da ya inganta, shine cewa jinin cutar ya kasance mai zarcewa ne daga farkon lokacin da taga jini, kuma jininta yana a siffa ɗaya, ko yana a siffa mai rikitarwa ba zai yiwu ya zama hails ba, To, wannan za ta yi aiki da al'adar mafi yawancin mata, sai hails ta ta zama kwana shida ko kwana bakwai a kowane wata, yana farawa daga farkon lokacin da taga jini a cikinsa, wanda ba shi ba kuma to jinin cuta ne.

Misalin haka cewa ta ga jini a farkon lokacin da ta gan shi a kwana na biyar daga wata, kuma yana

¹ Abu Dawud ne ya ruwaito shi: a Littaƙin Tsarki, Babin wanda ya ce idan hails ta zo a bar sallah, lamba (286); da Nasa'i: a Littaƙin Tsarki, Babin abin da ya zo game da mai istihadha wacce ta san kwanakin hailarta kafin jini ya dore mata, lamba ta (211); da Ibnu Majah: a Littaƙin Tsarki da sunnoninsa, Babin abin da ya zo game da mai istihadha wacce ta san kwanakin hails ta kafin jini ya dore mata, lamba ta (620); da Ibnu Hibban a cikin Sahihinsa (1348), da Hakim a cikin Mustadrak (618), daga hadisin A'isha - Allah Ya yarda da ita -.

zarcewa da ita ba tare da ya kasance akwai ingantaccen bambancewa a cikinsa ba ga hails, ba da launi ba ko da waninsa, to, sai hailarta ta zama a kowane wata kwana shida ko kwana bakwai za ta fara daga kwana na biyar a kowane wata; Saboda hadisin Himnah 'yar Jahsh - Allah Ya yarda da ita - cewa ita ta ce: Ya Manzon Allah ni ina hails mai yawa da tsanani, to me kake gani a cikinta? Hakika ta hana ni sallah da azumi, sai tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi ya ce: «Zan siffanta miki (zan siffanta miki amfani da) auduga (ita ce auduga) da zaki sanyata akan farji, to cewa shi yana tafiyar da jini». Ta ce: Shi ne sama da hakan. Kuma a cikinsa ya ce: «Hakika wannan wani bugu ne daga cikin bugun Shaidan, sai ki yi hails kwana shida ko bakwai a cikin ilimin Allah Ta'ala, sannan ki yi wanka, har idan kin ga cewa kin yi tsarki kuma kin tsarkaka, sai ki yi sallah kwana ashirin da huɗu ko ashirin da uku, kuma ki yi azumi». Hadisi. [Ahmad da Abu Daud da Tirmizi ne suka rawaito shi kuma ya inganta shi¹, kuma an nakalto daga Ahmad cewa ya inganta shi, da kuma daga Bukhari cewa ya kyautata

¹ Ahmad ne ya fitar da shi (6/439), da Abu Dawud: Littaɓin Tsarki, babin wanda ya ce idan hails ta gabato sai a bar sallah, lamba ta (287), da Tirmizi: Babukan Tsarki, babin mace mai istihadha tana haɗa salloli biyu da wanka ɗaya, lamba ta (128), daga hadisin Hamnatu 'yar Jahsh - Allah Ya yarda da ita -.

shi]¹.

Kuma faɗinsa - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi -: «Kwana shida ko kwana bakwai" Ba don zabi ba ne, kawai shi don kōkarine, sai ta yi duba a cikin abin da yake mafi kusa zuwa halinta daga wacce take kama da ita a halitta, kuma take kusanci da ita a shekaru da 'yan uwantaka, da kuma abin da shi ne mafi kusanci zuwa haila daga jininta, da makamancin haka daga izina. Idan ya kasance mafi kusanci shi ne kwana shida sai ta maida shi kwana shida, idan kuma ya kasance mafi kusanci shi ne kwana bakwai sai ta maida shi kwana bakwai.

HALIN WACCE TAKE KAMA DA MAI JININ CUTA:

Wani dalili zai iya faruwa ga mace, wanda yake wajabta zubar jini daga farjinta, kamar tiyata a mahaifa ko koma bayan hakan, wannan a kan nau'i biyu ne:

Nau'i na farko: A san cewa ba zai yiwu ta yi haila bayan tiyatar ba, kamar ace tiyatar tunbuke mahaifa ne gaba ɗayanta, ko toshe ta ta yanda wani jini ba zai zuba daga gare ta ba, to wannan matar hukunce-hukuncen haila ba sa tabbata gare ta, kawai hukuncin ta shine hukuncin wacce take ganin fatsi-fatsi ko hanta-hanta ko danshi bayan tsarki, ba za ta bar sallah

¹ Sunan Tirmizi: Littaɗin Tsarki, babin mai jinin istihadha cewa tana haɗawa tsakanin salloli biyu da wanka ɗaya, bayan hadisi lamba ta (128).

ko azumi ba, kuma ba zai hana tarawa da ita ba, kuma wanka ba ya wajaba daga wannan jinin, sai dai wanke jinin yana lazaimtarta a lokacin sallah, kuma ta sa kyalles ko waninsa a kan farjinta, don ta hana fitar jini, sannan ta yi alwala don yin sallah, kuma ba za ta yi alwala ba sai bayan shigar lokacinta in tana da lokaci ga sallar kamar salloli biyar, in ba haka ba fa to a lokacin yin sallar kamar nafiloli kai tsaye.

Nau'i na biyu: Ya zamana ba'a san hanin hailarta bayan tiyata ba, kai zai iya yiwuwa ta yi hails, to wannan hukuncinta shi ne hukuncin mai jinin cuta, fadinsa - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ga Fadima 'yar Abu Hubaish yana nuni a kan hakan: «Kawai wancanan ki jijiyace ba hails ba ce, idan hailarki ta fuskanto to ki bar sallah»¹.

Cewa fadinsa: «Idan hailarki ta fuskanto» Yana fa'idantar da cewa hukuncin mai jinin cuta ga wacce take da hails tabbatacciya mai fuskantowa kuma mai bada baya, amma wacce take ba ta da hails tabbatacciya, to jinin ta jinin cutane a kowane hali.

HUKUNCE-HUKUNCEN MAI JININ CUTA:

Mun sani daga abin da ya gabata, yausha ne jini yake zama hails, kuma yausha ne yake zama jinin cuta,

¹ Bukhari ne ya fitar da shi: Littafin Alwala, babin wanke jini, lamba ta (228), da Muslim: Littafin Hails, babin mai jinin istihadha da wankanta da sallarta, lamba ta (333), daga hadisin Nana Aisha - Allah Ya yarda da ita -.

a duk lokacin da ya zama hails to hukunce-hukuncen hails zasu tabbata gare shi, kuma a duk lokacin da yazama jinin cuta to hukunce-hukuncen jinin cuta zasu tabbata gare shi.

Kuma hakika ambaton mai muhimmanci daga hukunce-hukuncen hails ya gabata.

Amma hukunce-hukuncen jinin cuta to kamar hukunce-hukuncen tsarki ne, babu bambanci tsakaknin mai jinin cuta da mai tsarki sai dai a abin da zai zo:

Na farko: Wajabcin alwala a kanta ga kowace sallah. Saboda faɗin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ga Faɗima 'yar Abu Hubaish; «Sannan ki yi alwala ga kowace sallah». Bukhari ne ya rawaito shi a babin wanke jini. Ma'anar hakan cewa ita ba za ta yi alwala ba don sallah abar iyakancewa lokaci sai bayan shigar lokacinta. Amma idan sallar ta kasance ba abar iyakancewa lokaci ba to cewa ita za ta yi alwala gare ta lokacin nufin aikata.

Na biyu: Cewa ita idan ta yi nufin alwala to cewa ita ta wanke gurbin jinin,, sannan ta sanya kyalles a auduga don jinin ya tsane; Saboda faɗin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ga Himnah: «Zan siffanta miki auduga domin cewa ita tana tafiyar da jini». Ta ce: To lallai shi yafi haka yawa. ya ce: «To ki riki tufafi». Ta ce: Shi yafi haka yawa. Ya ce: «Ki ɗaure wurin jinin da tufafi». Hadisi. Duk abin da zai fita

bayan hakan ba zai cutar da ita ba; saboda faɗin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ga Faɗima 'yar Abu Hubaish: «Ki nisanci sallah a kwanukan hailarki, sannan ki yi wanka ki yi alwala ga kowace sallah, sannan ki yi sallah, koda jinin ya daga a kan tabarma». [Ahmad da Ibn Majah ne suka rawaito shi]¹.

Na uku: Jima'i, hakika malamai sun yi sabani a halarcinsa, idan ba ya jin tsoron zina da barinsa, amma daidai shine halarcinsa kai tsaye; domin cewa mata masu yawa sun kai goma ko sama da haka sun yi hailsa a zamanin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - amma Allah ko ManzonSa basu hana tarawa da su ba, Kai a cikin faɗinSa - Maɗaukakin sarki -:

﴿فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ...﴾

{Kuma ku nĩsanci mĩta a cikin wurin hailsa...} [al-Bakara: 222]. Daliline a kan cewa kaurace musu ba ya wajaba a cikin waninsa; kuma domin cewa sallah tana halarta daga gare ta, to jima'i shi ne mafi sauƙi, kiyasin jima'inta a kan jima'in mai hailsa ba ingantacce ba ne; domin cewa su basa daidaita har a wurin mausu faɗin haramcin, kuma kiyasi ba ya inganta tare da mai

¹ Ahmad ne ya fitar da shi (6/204), da Ibnu Majah, Littaɗin Tsarki da Sunnoninsa, Babi kan abin da ya zo game da mai istihadha wacce ta kiɗiddige kwanakin al'adarta, kafin jinin ya dore mata, lamba ta (624), daga hadisin Nana A'isha - Allah Ya yarda da ita -.

banbatawa.

FASALI NA SHIDA: A KAN JININ BIKI DA HUKUNCINSA

Jinin biki: Wani jini ne wanda mahaifa take zubo da shi saboda haihuwa, ko dai tare da ita ko kuma bayanta ko kafinta da yini biyu ko uku tare da nakuda.

Babban Malamin Musulunci Ibn Taimiyya ya ce: «Abin da take ganin shi yayin da ta fara nakuda, to, shi jinin biki ne». Bai iyakance shi da kwana biyu ko uku ba, manufarsa: Nakuda ce da haihuwa take biye mata, in ba haka ba fa to ba jinin biki bane. Malamai sun yi sabani: Shin yana da iyaka a mafi karancinsa da mafi yawansa? Babban malami Takiyyund din ya fada a cikin sakonsa a cikin Al'Asma Allati allakasshari'u alaiha (Shafi: 37): «Jinin biki babu iyaka ga mafi karancinsa ko mafi yawansa, da za'a kaddara cewa wata mace ta ga jini sama da kwana arba'in ko sittin ko sabab'in sai ya yanke to shi jinin biki ne, sai dai idan ya zarce to shi jinin cuta ne, a wannan lokacin mafi karanci shi ne kwana arba'in cewa shi ne karshen mafi yawan abin da hadisai suka zo da shi». Ya kare.

Na ce: A kan haka ne idan jinita ya karu a kan kwana arba'in, kuma ta kasance tana da wata al'ada ta yankewarsa bayan nan, ko wasu alamomi suka bayyana a cikinsa kusan yankewa to sai ta yi saurare har sai ya yanke in ba haka ba fa to ta yi wanka yayin cika kwana arba'in; domin cewa shi ne mafi rinjaye

sai dai idan ya dace da zamanin hailarta, sai ta zauna har lokacin hailer ya kare, idan ya yanke bayan nan, to, yana kamata ya zama kamar al'ada gare ta, sai ta yi aiki da gwargwadansa a gaba, idan ya ci gaba to ita mai jinin cuta ce, sai ta koma zuwa hukunce-gukuncen mai jinin cutar da ya gabata, Da za ta yi tsarki da yankewar jini daga gare ta, to ita mai tsarkice, koda kafin kwana arba'in ne, sai ta yi wanka ta yi sallah ta yi azimi kuma mijinta ya tara da ita, sai dai idan yankewar ya zama kasa da yini daya to babu hukunci gare shi, ya fada shi a cikin Almugni¹.

Jinin biki ba ya tabbata sai idan ta haife abin da halittar mutum yake bayyana a cikinsa, da za ta haife karamin bari halittar mutum ba ta bayyana gare shi ba, to, jininta bai zama jinin biki ba, kai shi jinin cuta ne, sai hukuncinsa ya zama hukuncin mai jinin cuta, kuma mafi karancin muddar wacce halittar mutum take bayyana a cikinta kwana tamanin ne daga farkon ciki, kuma mafi rinjayensa kwana casa'in ne.

Almajd Ibnu Taimiyya ya ce: A duk lokacin da ta ga wani jini kwana daya a kan nakuda kafinsa to ba za ta juya zuwa gare shi ba, kuma a bayansa sai ta kame daga sallah da azumi, sannan idan al'amarin ya yaye bayan haihuwa a sabanin zahiri sai ta dawo ta riska, idan kuma al'amarin bai yaye ba sai hukuncin zahiri ya zarce babu komawa gare ta. Ya cirato shi daga gare shi

¹ al-Mugni (252/1-253).

a cikin Sharhin Al'Ikna .¹

HUKUNCE-HUKNCEN JININ BIKI:

Hukunce-hukncen jinin biki kamar hukunce-hukuncen haila ne daidai wa daida, sai a abin da zai zo:

Na farko: Iddah sai ayi izina da saki bada jinin biki ba; domin cewa shi idan sakin ya kasance kafin haihuwa to iddar zata kare da zarar an haife shi bada jinin biki ba, kuma idan sakin ya kasance bayan haihuwa, to, sai ta saurari dawowar hailar kamar yanda ya gabata.

Na biyu: Tsawon lokacin Īlā'i ana kirga muddar haila daga gare shi, amma ba'a kirga muddar jinin biki daga gare shi.

Īlā'i: Shi ne mutum ya yi rantsuwa a kan barin tarawa da matarsa har abada, ko zuwa wata muddar ta zata karu a kan wata huɗu, idan ya yi rantsuwa kuma ta neme shi da yin jima'i, sai a sanya masa tsawon wata huɗu daga rantsuwarsa, idan muddar ta cika sai a tilasta shi a kan yin jima'in ko rabuwa da bukatar matar, to wannan muddar idan jinin biki ya shuɗe da mace ba za'a kirga shi a kan mijin ba, kuma a kara shi a kan watanni huɗu da gwargwadan muddarsa, sabanin haila cewa muddar ta ana kirgata a kan mijin.

Na uku: Balaga tana tabbata da haila ne ba ta

¹ Kashaf al-Kina (219/1).

tabbata da jinin biki; domin cewa mace ba zai yiwu ba ta dauki ciki har sai maniyyi ya zuba daga gare ta, sai ya zama samuwar balagar da zubar maniyyin da ya gabata ne ga cikin.

Na huɗu: Cewa jinin haila idan ya yanke, sannan ya dawo a al'ada, to, shi haila ne tabbas, kamar al'adarta ta kasance kwana takwas, sai taga haila kwana huɗu, sannan ya yanke kwana biyu, sannan ya dawo a kwana na bakwai da na takwas, to wannan mai dawowar haila ne tabbas, hukunce-hukuncen haila zasu tabbata gare shi. Amma jinin biki idan ya yanke kafin kwana arba'in sannan ya dawo a rana ta arba'in to shi a bin kokwantone a cikinsa, yana wajaba a kanta ta yi sallah ta yi azumin farilla, abin sanyawa lokaci a cikin lokacinsa, kuma abin da yake haramta a kan mai haila yana haramta a kanta banda wajibabbu, kuma za ta rama abin da ta aikata bayan tsarkinta a wannan jinin daga abin da rama shi yake wajaba a kan mai haila. Wannan shi ne mafi shahara a wurin malaman fikihi daga Mazahabar Hanbaliyya¹.

Amma daidai shi ne cewa jini idan ya dawo mata a cikin zamanin da zai yiwu ya zama jinin biki to shi jinin biki ne, inba haka bafa to shi jinin haila ne sai dai idan in ya zarce mata to sai ya zama jinin cuta.

Wannan kusa ne daga abin da ya cirato shi a cikin

¹ al-Mugni (253/1).

Almugni¹ daga Imam Malik - Allah Ya yi masa rahama - inda ya ce: Malik ya ce: «Idan taga jini bayan kwana biyu ko kwana uku - yana nufin: Daga yankewarsa - to shi jinin biki ne in ba haka ba fa to shi haila ne». Ya kare. Kuma shi ne zahirin zabin babban malamin Musulunci Ibnu Taimiyya - Allah Ya yi masa rahama -.

Kuma babu wani abu a cikin jini abin kokwanto a cikinsa gwargwadan abin da ke faruwa, sai dai kokwanto wani al'amari ne mai danganawa wanda mutane suke sabani a cikinsa gwargwadan saninsu da kuma fahimtarsu. Al-kur'ani da Sunna a cikinsu akwai bayanin kowane abu, kuma Allah - Maɗaukakin sarki - bai wajabtawa wani mutum yin azimi sau biyu ba, ko ya yi dawafi sau biyu, sai dai in a na farkon akwai baci wanda riskuwarsa ba zai yiwu ba sai dai ramuwa, amma yayin da bawa ya aikata abin da zai iya na abin da aka dora masa gwargwadan ikonsa, to. hakika wuyayensa ya kubuta. Kamar yanda Allah - Maɗaukakin sarki - Ya ce:

﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا...﴾

{Allah ba ya dora wani rai sai iyawarsa...} [al-Bakara: 286]. Kuma Ya ce:

﴿فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ...﴾

{Sai ku bi Allah da takawa gwargwadon abin da

¹ al-Mugni (253/1).

kuka sāmi ĩko...} [at-Tagabun: 16].

Bambanci na biyar tsakanin haila da jinin biki: Cewa shi a haila, idan ta samu tsarki kafin al'ada to ya halatta ga mijinta saduwa da ita ba tare da wani karhanci ba, amma a jinin biki idan ta samu tsarki kafin kwana arba'in, to, an karhanta ga mijinta ya sadu da ita a kan zance mafi shahara a Mazahaba, amma daidai cewa shi ba'a karhanta masa tarawa da ita ba. Kuma shi ne faɗin mafi yawan malamai; domin karhanci hukuncine na shari'a yana buƙatuwa zuwa dalili na shari'a. Kuma a wannan mas'alar babu wani abu in ba abin da Imam Ahmad ya ambata ba daga Usman ɗan Abul Ās cewa, ita ta zo masa kafin kwana arba'in, sai ya ce: Kada ki kusance ni¹.

Wannan ba ya lazimtar karhanci; domin cewa shi zai iya kasancewa daga gare shi ne a kan tafarkin kewayo don tsoro daga cewa ita ba ta tabbatar da tsarkin ba, ko kuma daga jini ya motsa saboda jima'i, ko wanin hakan daga dalilai. Allah ne mafi sani.

¹ Al-Mugni (2/252), da kuma asar na Usman ɗan Abul Ās, Abdurrazak ya fitar da shi a cikin Al-Musannaf (1202), da Ibnu Abi Shaibah a cikin Al-Musannaf (17450), da Al-Darimi a cikin Al-Sunan (990), da Ibnul Jarud a cikin Al-Muntaqa (118).

Fasali na bakwai: A kan yin amfani da abin da yake hana hails ko yake jawo shi, da abin da yake hana ciki, ko yake zubar dashi.

Mace ta yi amfani da abin da yake hana hailarta ya halatta da sharuɗɗa biyu:

Na farko: Kada aji tsoron cuta a kanta, idan aka ji tsoron cuta a kanta daga hakan, to, ba ya halatta; Saboda faɗinSa - Maɗaukakin sarki -:

﴿...وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ...﴾

{...Kada ku jefa kanku da hannayen ku zuwa ga halaka...} [al-Bakara: 195].

﴿...وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا﴾

{...Kuma kada ku kashe kan ku lallai Allah Ya kasance Mai yawan jin kaine gare ku} [an-Nisa': 29].

Na biyu: Hakan ya kasance da izinin mijin in ya kasance yana rataye da shi, kamar ta kasance mai idda daga gare shi ta fuskar da ciyarwarta take wajaba a kansa, to sai ta yi amfani da abin da yake hana ɗaukar ciki; don iddarta ta tsawaita kuma ciyarwar ta ta karu a kansa, to ba ya halatta a gare ta ta yi amfani da abin da yake hana ɗaukar ciki a wannan lokacin saida izininsa, Haka nan in ya tabbata cewa hana hails yana hana ɗaukar ciki, to babu makawa daga izinin miji, yayin da halacci ya wajaba to abin da yafi shi ne rashin yin amfani da shi sai da bukata; domin barin ɗabi'a a

kan abin da take a kansa shi ne mafi kusanci zuwa daidaituwar lafiya sai aminci.

Amma amfani da abin da yake jawo hails to ya halatta da sharuɗɗa biyu kuma:

Na farko: Kada ta yi dabara da shi a kan sarayar da abin da yake wajibi, kamar tayi amfani dashi kusa da Ramadan saboda ta sha azumi ko ta sarayar da sallah da shi, da makamancin hakan.

Na biyu: Hakan ya kasance da izinin miji; domin samuwar hails yana hani daga cikas jin dadi, to amfani da abin da yake hana hakkinsa ba ya halatta sai da yardarsa ko da ta kasance sakakkiyace, domin a cikinsa akwai gaggauto da sarayar hakkin miji daga kome in ta kasance da kome a kanta.

Amma amfani da abin da yake hana daukar ciki to ya kasu nau'i biyu:

Na farko: Shi ne ya hana shi hani mai zarcewa, to wannan ba ya halatta; domin cewa shi yana yanke ciki sai zuriya ta yi karanci, kuma shi ne sabanin manufar mai shara'antawa na yawaita al'ummar Musulunci; kuma cewa shi ba'a aminta mutuwar 'ya'yanta samammu sai ta wanzu mai wabiya mara 'ya'ya.

Na biyu: Shi ne ya hana shi hani na lokaci, misalin mace ta kasance mai yawan ciki ce, kuma cikin yana wahalar da ita, sai take son ta yi tsarin cikin ta kowace shekara biyu sau ɗaya, ko makamancin hakan to wannan ya halatta, da sharadin mijinta ya yi mata izini,

kuma ya kasance babu cutarwa a kanta. Dalilinsa shi ne cewa sahabbai sun kasance suna azalu ga matansu a zamanin Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - saboda kada matansu su dauki ciki¹, amma ba'a hana su hakan ba. Azalu shi ne mutum ya tara da matar sa, kuma ya zare azzakarin sa a lokacin zubar maniyyi sai ya zuba a wajen farji.

Amma amfani da abin da yake zubar da ciki to shi nau'i biyu ne:

Na farko: Shi ne ya yi nufin bata shi ta hanyar zubar da shi. To wannan idan ya kasance bayan an busa masa rai ne, to shi haramun ne babu kokwanto; domin cewa shi kashe rai ne abin haramtawa ba tare da wani hakki ba, kuma kashe ran da aka haramta haramun ne a Al-kur'ani da Sunna da Ijima'in musulmai. Idan ya kasance kafin busa rai ne a cikinsa, to, hakika malamai sun samu sabani a cikin halaccin sa. Daga cikinsu akwai wanda ya hana shi, daga cikinsu akwai wanda ya ce: Yana halatta muddin dai bai zama gudan jini ba, wato: Muddin dai kwana arba'in basu shude a kansa ba, daga cikin su akwai wanda ya ce: Yana halatta muddin dai halittar mutum ba ta bayyana a cikinsa ba.

Mafi kewayo shi ne hani daga zubar da shi sai don

¹ Bukhari ne ya fitar da shi: Littafin aure, babin Azalu, lamba ta (5209), da Muslim: Littafin aure, babin hukuncin Azalu, lamba ta (1440), daga hadisinsu Jabir - Allah Ya yarda da shi -

wata bukata, kamar mahaifiyar ta kasance mara lafiyace ba za ta iya daukar ciki ba ko makamancin hakan, to, sai zubar da shi ya halatta a wannan lokacin, sai dai idan wani lokaci ya shude a kansa wanda zai yiwu halittar mutum ta bayyana a cikinsa sai ya hanu. Allah ne mafi sani.

Na biyu: Kada a nufi bata shi ta hanyar zubar da shi, shi ne kokarin zubar da shi ya kasance a lokacin karewar muddar cikin ce da kuma kusancin haihuwa, to, wannan ya halatta da sharadin kada ya kasance akwai cutarwa a kan mahaifiyar ba a kan dan ba, kuma kada al'amarin ya bukatsu zuwa tiyata, idan ya bukaci tiyata to shi yana da halaye huɗu:

Na farko: Shine mahaifiyar ta kasance mai rai ce kuma dan a raye yake, to, tiyata ba ta halatta sai da larura, shi ne haihuwar ta ta yi wahala, sai ta bukaci tiyata, wannan domin cewa jiki amana ne a wurin bawa, ba zai yi tasarrufi a cikinsa ba da abin da ake jin tsoro gare shi sai don maslaha babba; kuma domin cewa shi watakila yana zatan cewa babu wata cuta a tiyatar sai cutarwar ta faru.

Na biyu: Shi ne mahaifiyar ta kasance matacciya kuma dan ma matacce, to yin tiyata ba ya halatta don fitar da shi saboda rashin wata fa'ida.

Na uku: Shi ne mahaifiyar ta kasance mai rai ce amma dan matacce ne, to yin tiyata yana halatta don fitar da shi, sai dai idan ana jin tsoron cutarwa a kan

mahaifiyar; domin a zahiri - Allah ne mafi sani - cewa ciki idan ya mutu ba ya kusa ya fita ba tare da tiyata ba, to zarcewarsa a cikin ta zai hanata daukar ciki na gaba, kuma zai wahalar da ita, watakila ta wanzu bazawara idan ta kasance mai idda ce daga mijin da ya gabata.

Na huɗu; Shi ne mahaifiyar ta kasance matacciya amma cikin rayayye ne, idan ya kasance ba'a kaunar rayuwarsa to yin tiyata ba ya halatta.

Idan kuma ya kasance ana kaunar rayuwarsa, idan ya kasance hakika sashinsa ya fita sai a tsaga cikin mahaifiyar don fitar da ragowar, idan kuma wani abu bai fita ba daga gare shi to hakika malummanmu - Allah Yayi musu rahama - sun ce; Ba'a tsaga cikin mahaifiya don fitar da ciki; domin hakan misla ne, amma dadai shi ne cewa za'a tsaga cikin idan fitar da shi ba ya kasancewa ba tare da shi ba. Wannan shi ne zabin Ibnu Hubaira, ya faɗa a cikin Al'Insaf¹: Kuma shi ne ya fi.

Na ce; Musamman ma a wannan lokacin na mu, domin yin tiyata ba misla ba ne; domin cewa shi ana tsaga ciki sannan a ɗinke shi, kuma domin cewa alfarfar rayayye ita ce mafi girma daga alfarfar matacce; kuma domin cewa tsamo abin tsarewa daga halaka dole ne, ciki kuma mutum ne abin tsarewa sai tsamo shi ya zama dole. Allah shi ne Mafi sani.

¹ al-Insaf (556/2).

Faɗakarwa: A kan halayen da zubar da ciki yake halatta a cikin abin da ya gabata babu makawa daga izinin wanda yake da cikin a hakan kamar miji.

A nan ne abinda muka yi nufin rubuta shi ya zo karshe, a wannan maudhu'in mai muhimmanci. Hakika mun takaita a cikinsa a kan tushen mas'aloli da kuma kiyaye su, in ba haka ba fa to rassansu da bangarorinsu da abin da yake faruwa ga mata daga hakan kogi ne ba shi da gaba. Sai dai mai basira zai sami ikon dawo da rassa zuwa tushensu, kuma bangarori zuwa gaba dayansu da ka'idodinsu, kuma ya kiyasta abubuwa da masu kamanceceniya da su.

Kuma mai bada fatawa ya san cewa shi tsani ne tsakaninsa da tsakanin Allah da halittarSa a wajen isar da abin da Manzanni suka zo dashi, da kuma bayaninsa ga halitta, kuma cewa shi abin tambaya ne daga abin da ke cikin Al-kur'ani da Sunna, domin cewa su ne tushe da aka dorawa bawa fahimtarsu, da kuma aiki da su. Dukkan abin da ya sabawa Al-kur'ani da Sunna, to, shi kuskure ne, ya wajaba a mayarwa wanda ya faɗe shi, aiki da shi baya halatta, duk da cewa mai faɗar zai iya zama abin yiwa uzuri mai kokari sai a ba shi lada a kan kokarinsa, sai dai cewa waninsa wanda yake masani da kuskurensa karbarsa ba ya halatta.

Kuma yana wajaba a kan mai bada fatawa ya tsarkake niyya saboda Allah - Maɗaukakin sarki -, ya

nemi taimakonSa a dukkanin wani abu da ya taso gare shi, ya roki Allah - Ma'faukakin sarki - tabbata da dacewa ga daidai.

Kuma yana wajaba a kansa ya zama a bin lurarsa shi ne abin da ya zo a cikin Al-kur'ani da Sunna, sai ya yi duba ya yi bincike a cikin hakan ko a cikin abin da ake neman taimako da shi daga zancen ma'abota ilimi a kan fahimarsu.

Kuma cewa da yawa wata mas'ala zata faru daga mas'aloli, sai mutum ya yi bincike a cikinta a abin da yake da iko a kansa daga zancen ma'abota ilimi, sannan ba zai sami abin da zai nutsu zuwa gare shi ba a cikin hukuncinta, watakila ma ba zai sami wani ambato gare ta kwata-kwata ba. Idan ya koma zuwa Al-kur'ani da Sunna hukuncinsu zai bayyana gare shi a kusa a bayyane, hakan gwargwadan tsarkake niyya da ilimi da kuma fahimta.

Kuma yana wajaba a kan mai bada fatawa yabi a hankali a cikin hukunci a lokacin rikici, kada ya yi gaggawa, da yawa hukuncin da zai yi gaggawa a cikinsa, sannan bayan duba makusanci, sai ya bayyana gare shi cewa shi mai kuskure ne a cikinsa, sai ya yi nadama a kan hakan, watakila ba zai iya riskar abin da ya bada fatawa da shi ba!.

Mai bada fatawa idan mutane suka fahimci jinkiri da tabbatarwa, za su amince da faɗarsa, kuma za su yi la'akari da shi. Idan kuma suka gan shi mai gaggawa

ne mai yawan kurakurai, amincinsu ba zai kasance gare shi ba a cikin abin da yake bada fatawa da shi, sai ya zama da gaggawarsa da kuskurensa ya haramtawa kansa kuma ya haramtawa waninsa abin da ke tare da shi na ilimi da kuma daidai.

Muna rokon Allah - Ma'aukakin sarki - Ya shirya damu da 'yan uwanmu musulmai hanyarSa madaidaiciya, kuma Ya jibintar damu da kulawarSa, ya kiyaye mu daga tuntube da kiyayewarSa, lallai cewa Shi Mai kyauta ne, Mai yawan karamci. Allah Ya yi da'adin tsira da aminci ga Annabinmu Muhammad da alayensa da sahabbansa baki daya. Godiya ta tabbata ga Allah wanda da ni'imarSa ne ayyuka na gari suke cika.

(Sakon) ya cika da alka'amin mabukaci zuwa ga Allah

Muhammad bin Salih Al-Uthaimeen

A hantsin ranar Juma'a

14 Sha'aban shekara ta1392 H

Teburin bayani

SAKO A KAN JINAYEN 'DABI'A GA MATA	2
FASALI NA FARKO: A CIKIN MA'ANAR HAILA DA HIKIMAR SA5	
FASALI NA BIYU: A KAN ZAMANIN HAILA DA TSAWON	
LOKACIN SA	6
FASALI NA UKU: A ABUBUWAN DA SUKE BIJIROWA HAILA.	16
FASALI NA HU'DU: A CIKIN HUKUNCE-HUKUNCEN HAILA....	22
FASALI NA BIYAR: A CIKIN JININ CUTA DA HUKUNCE-	
HUKUNCENSA.....	41
HALAYEN JININ CUTA:.....	42
HALIN WACCE TAKE KAMA DA MAI JININ CUTA:	47
HUKUNCE-HUKUNCEN MAI JININ CUTA:	48
FASALI NA SHIDA: A KAN JININ BIKI DA HUKUNCINSA.....	51
HUKUNCE-HUKUNCEN JININ BIKI:	53
Fasali na bakwai: A kan yin amfani da abin da yake hana hila	
ko yake jawo shi, da abin da yake hana ciki, ko yake zubar dashi.	
.....	57

رسالة الحرمين

Sakon Haramain

Abun ciki na jagora ga masu zuwa Masallacin Harami da
Masallacin Annabi da harsuna

978-603-8517-35-2

